

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ketabton.com

زرگی علیخپل

پردی ماشوم

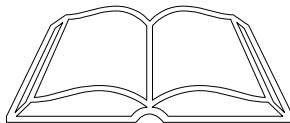
لنډي کيسې

پردی ماشوم

ژباړون

نجیب الله زرگی علیخپل

د کتاب چاري د ژباړون په حق کي خوندي دي

پردي ماشوم	::	کتاب	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	ژباړون	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	کمپوز	◆
alikhailnajeeb@gmail.com	::	اي مېل	◆
03023823974	::	موبائل نمبر	◆
خليل الله تصميم	::	سيتينگ، ډيزائن	◆
محمود رشي	::	پوښتی	◆
500	::	تعداد	◆
سباوون پښتو ادبي ټولنه کوټه	::	خپرونکی	◆
2015 ع	::	لومړی چاپ	◆
100	::	بیه	◆

د موندلو درک : نیو کالج پبلکېشنز آرچر روډ کوټه

کتاب پلورنځی، ریگل پلازه دکان نمبر ۷ جناح روډ کوټه

ال جان پبلشرز شېراني مارکېټ عبدالستار روډ کوټه

غزنوي کتب خانه قندهاري بازار کوټه

ترون

د هغه سپېڅلي انسان په نوم چي د پښتو او پښتنو سره يې
بې کچه مينه وه.
هغه ځير بابا چي مور ته يې سوچه پښتوراي پاته ده.

خان شهيد عبدالصمد خان بابا

زرگی عليخېل

ډالۍ

د تنظيم ملگري ليکوال کوتي او سباوون پښتو ادبي
ټولني کوتي وټولو ملگرو ته ډالۍ چي د دوی په صحبت کي زه
دخپلي مورنۍ ژبي
(پښتو)
سره اشنا او خدمت ته يې چمتو شوم.

زرگی عليخېل

د زرگی ادبي سفر

افسانه یا لنډه کیسه لیکل جلا او ژباړل جلا کار دی. دلته دا خبره زه په دې نه کوم چې گنې څوک به نه وي په خبر، ما هسي پر دې کتاب باندي د څه لیکلو پېل له دې خبرو وکړ. ولي چې زه خو نه محقق او نه نقاد یم، زه بس تر شوق تر حده کله کله پر افسانه قلم راواخلم. لا تر اوسه مستند افسانه نگار هم نه یم ولي چې زما ټول تخليق لا شو پتو دلي دورې پروت دی. په ډرامې به مي نشر شوي خود وي.

خبره اوږده شوه، زه راحم د زرگی په لور کوم چې پر مورنۍ ژبه ډېر مئین دی او د مورنۍ ژبه په خدمت نه سترې کېږي نو ځکه یې ماته هم ستریا را اچولې ده، خو دی ملامت هم نه دی، ماته یې د دوستۍ په خاطر شاید چې ووئیل چې زما پر دې ژباړلي افسانو څه را اولیکه نو دغه دی چې قلم مي باندي راخستی دی. ولي چې کله ما ژباړه وکتله، ولوستله نو د زرگی انداز د ژباړي خوند را کړی. ولي چې ما محسوسه کړه چې ما بین الاقوامي ادب او د هغه څه افسانې په پښتو کې ولوستې. زه نه یم خبر چې زما له دې خبرې سره به څوک اتفاق وکړي او که نه؟ خو زه دا سند هم نه غواړم. زه زرگی ستایم چې د مورنۍ ژبې په لائبریري کې د زرگی یوه بله اضافه هم وشوه. ولي چې هغوی څه موده مخ کې د نظم او غزل یوه مجموعه هم مورنۍ ژبه ته ډالۍ کړې ده.

د زرگی د ژباړل شوي افسانو یا لنډو کیسو دغه غونچه ډېره په زړه پوري ده. زه دا لیکل نه غواړم چې څو افسانې، د چا او چا افسانې دي، او زما رقم ستومانه سړي ته د کتاب په باب معلومات ولیکم او بیا هغه دغه گیر شي چې دغه او دغه د زرگی په ژباړل شوي کتاب کې شته، بلکه زه دا غواړم چې کتاب دي ولوستل شي. او بله خبره دا ده چې د

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

دوني نامتو خلگو تخليق ژباړل هم لويه زپورتيا ده. او بيا خو زرگي د زړه په خوبه دا کار کړی دی. زړه په خوبه چي کوم کار کېږي په هغه کي تيجې ته نه کتل کېږي چي آخري پای به يې څه وي. نو د زرگي د زړه په غورځنگونو کي د مورنۍ ژبه بې کچه مينه په غورځنگ ده. بايد چي مورنۍ ژبه وياړ باندي وکړي. ما دمورنۍ ژبي خبره وکړه، که څوک د مورنۍ ژبي خدمتگار ان يې پرله اړوي را اړوي هغوی ته اختيار دی چي نقد دي باندي وکړي.

د زرگي سره زما تعلق شته خو استعمال ډېر کم خو هغه صفتونه لري چي د ژبو د استاد، د مشرانو او وده ته ورتهېر دوستانو ته عزت ورکوي، خو په خپله يې نه ځني غواړي. خدای دي وکړي چي د زرگي دغه ادبي سفر دي هم تر پایه داسي ځوان وي. د زرگي دغه ژباړه پر لوستلو جوړه ده، لائبريري به په درنه هم شي او که چا د بل پردي په ثقافت رويو ځان خبرولی نو دغه افسانې د وئيلو وړ دي. پر دې به خلگ دا ومني چي پښتو، پښتون او د هغه ثقافت کلچر خو رواجونه لري، هغه ځکه چي موږ په ډيرو ځايو کي اول پښتانه يو په آخر کي دعا په عربي کوو.

په درناوي

پايدين گران اشکزی کوته

ډايرېکټر، قدرت، ايچ ډي، ټي وي

پښتو برغ د پښتنو

۰۷،۰۸،۲۰۱۵

د زرگی زيار

د ژباړې د اهميت او ضرورت څخه څوک انکار نه شي کولای، ځکه چې ژباړه د يوې ژبې د ادب لپاره داسې ده لکه يو بڼه چې د اوبو سره سم امباره (سره) هم ورکړي. د بڼه توانائي لاسپوښي. و بڼه نوې نوې درېچې راخلاصې شي چې له هغه څخه تازه هواراځي او ورسره ورسره نوې خوشبوياني د کومې ژبې د ادب چې د ژباړو د اهميت احساس کړی دی او لیکوالو توجه ورکړې ده هغه ژبې او ادب ته پر مخ تللو ژبو په قطار کې ليدل کېږي.

په خپله ژبه کې د ژباړو گټه دا وي چې زموږ لوستونکي له نورو ادبياتو سره معرفي کوي. او د هغوی فکري زاويې ورپه گوته کوي. ورسره سره داسې موضوعاتو ته يې پام اړوي چې هغه زموږ لپاره مهم نه وي پاته شوي. بله گټه يې دا ده چې د هغوی د کلتور، ټولنيز ژوند، د مينې او نفرت له رويو څخه يې خبروي. ترڅو چې يو لیکوال د خپل چاپيريال کلتور او تاريخ سره د گاونډيو ژبو او قامونو د چاپيريال کلتور او پر مخ تللو ژبو د ادبي معيار څخه خبر نه وي، نه شي کولای چې د بڼه تخليق څښتن وگرځي. زموږ ژبه په علمي حواله په هغه قطار کې ولاړه ده چې ژبې اخري سلگۍ وهي. د ادبياتو په حواله که څه هم زموږ ژبه غني ده خو د نورو ژبو د ادبياتو له ژباړو څخه لا تر اوسه پورې هغه رنگه برخمنه نه ده څومره چې اړتيا لري.

د هم دې اړتيا له کبله ځوان لیکوال زرگی عليخېل د لنډو کيسو په ډگر کې خپله دا هڅه کړې ده. دا هڅه څومره بڼه او کاميابه شوې ده خو د ده خلوص او دې خواته پام اړول دا گواهي

ورکوي چي دی د ژبي په عصري غوښتونو خبر څوک دی. دی په دې پوهېږي چي د ژبي شتمني په څه کي ده او په کوم څه باندي زیاتېدی شي. کوم څوک چي کیسه لیکي دهغوی لپاره په دې کتاب کي د اهیئت په هکله د موادو په هکله د خیال په هکله او د تکنیک په هکله ډېر څه موجود دي.

زه هیله لرم چي دی به پر مخ هم دا کار هم دارنگه جاري ساتي. ایراني ادب او روسي ادب سره سره به د نورو قامونو د کیسو سره به موږ معرفي کوي.

تر دې زیات د اهمیت وړ کار دا دی چي د خپلي ژبي کیسې هم په هغو ژبو کي وژباړي له کومو ژبو چي زرگی ژباړي کړي.

ځکه څومره چي زموږ ژبه د نورو ژبو وژباړو ته اړتیا لري له هغه څخه زیاته اړتیا دا ده چي د دې ژبي فنپارې په نورو ژبو کي وژباړل شي. کومه څه چي و نړیوالو قامونو ته د پښتانه قام ښکاره شوې ده، دهغه پر ځای به د پښتانه اولس اصل څه رابرسېره شي. ځکه چي ادب د قام هینداره وي. چي په هغه کي د قام څه لیدل کېږي او هینداره کله هم درواغ نه وای.

د زرگی علیخېل چي څومره تخلص ښکلی دی دومره دی ښکلی دی، هومره یې لیک ښکلی دی. دده دا زیار د ستايلو وړ دی، په دې چي انتخاب یې خوندور دی.

دعا کوم چي دده دا ښکلايز سفر به هم داسي جاري وي او پښتو ادب ته به نور ښائسته رنگونه هم راوړي. امین

پروفېسر ډاکټر نصیب الله سیماب

پښتو خانگه، بلوچستان پوهنتون، کوټه

۱۹۰۵، ۲۰۱۵

يوخو خبري

زما په مخ کي د زرگي عليخېل د افسانو ژباړل شوي مجموعه پرته ده. په دغه مجموعه کي گړدي اته افسانې خای کړل شوي دي. په دې کي يوه افسانه (دم واپسي) له فارسي څخه په پښتو ژباړل شوې ده. چي په پښتو کي ورته د (د نجات دروازه) نوم ورکړل شوی دی. يوه دروسي ژبي د نامتو اديب چيخوف افسانه ده چي اول ځل په اردو کي مشهور افسانه نگار سعادت حسن منتو د (خادمه) په نامه را اړولې وه او زرگي يې د (مينځي) په نامه پښتو ژباړه وړاندي کړې ده. دغه رنگه دا شپږ نوري افسانې له فارسي ژبي څخه پروفېسر فضل حق محمود پخپل کتاب (محرم راز) کي په اردو ژباړلي دي. چي زرگي يې پښتو ژباړه کړې ده.

ولي چي پښتو ژبه د ژباړو په ډگر کي تر دا وخته پوري بېخي شاته ده. د يوې ژبي ادبي لمن هغه وخت نور پراخوالی او بشپړتيا مومي کله چي د نورو مترقي ژبو ادبي ژباړي ورکي خای کړل شي. د ژباړي د پاره يقيناً د هغه ژبي په کره وړه، ضرب الامثالو، محاوراتو او په لوغتو پوهېدل ضروري گڼل کېږي. په دې هکله موبد زرگي د (پردي ماشوم) په ژباړل شوي افسانه کي له دې لاندینی ټکو څه اندازه کولای شو چي هغه څومره قدر و دې سمندر ته لاهو شوی دی.

ټکي؛ "ما د لمانځه ټکري په سر کړي، ماشوم مي د لاسه ونيوی او له کوره راووتم. زما زوی د درو کلو و. هغه په خپله تللی شو بس دغه يو بد و چي هغه په خپله تللی شو."

زما په خيال "زرگي" په دغه ژباړو کي دغه يو کمال کړي دی، چي د يوه قاري ادبي تنده ماتوي او دومره رواني پکښې ده چي سړی له ځانه سره بيايي.

هيله ده چي نور پښتانه ليکوال به هم و دغه ژباړو ته متوجه شي او د پښتو ادب لمن له نورو نورو ملغلو څه ډکه کړي.

په درناوی

سيد خېر محمد عارف... کوټه

۲۵،۰۴،۲۰۱۵

خپلي خبري

د يوې ادبي فنپارې ژباړه يو داسي گټور زياردی چي د مورنۍ ژبې د ادبياتو په لمن کي خپله هڅه په پښتني مينه اچولی شي.

د پروخت مخ کي مي د يو مشر ليکوال څه دا خبره اورېدلې وه. دغه خبره مي په زړه لکه د کاني کرښه ولگېده. او دادی د يو څو لنډو کيسو چي زياتره د ايراني ادب دي او يوه په کي د روسي ادب ده ژباړي د ملگرو مشرانو په پښتني همت او د اچ ستاسو په لاسو کي د کتاب په شکل تر تاسو در ورسول شوي.

زه دا دعوه نه کوم چي ما د ژباړي په هکله چي کوم قانون يا کومه عقیده چي زموږ د ادب پوهانو تر منځ پرته ده، ما تر سره کړې ده. خو خپل زيار مي پوره پوره ورسره کړی دی چي زه د ژباړي معيار قايم وساتم.

دا اوله هڅه په دې ستاسو ميزان ته سپارم چي تاسو زما اصلاح او روزنه وکړی. او زه پس له دې د نورو ژبو ښه ښه تخليقات و خپلي پښتو ته را وژباړم.

د محترم محقق او پوه اديب سيد خېر محمد عارف صاحب او د ښاغلي پروفېسر داکټر نصيب الله سيماب صاحب يو جهان منندو يم چي د دې ژباړو په هکله يې ماته ډېره مينه او ډاډگيرنه راکړه. او د دې کتاب سرريزي يې په ورين تندي او پښتني ميني اوليکلې.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

د خليل الله تصميم هم منندو يم چي د دې کتاب د کتابت په
هکله يي له ماسره ډېر کومک وکړ.

هيله لرم چي زما دا مانده هڅه به ستاسو په نظر بڼه راشي.

نور ستاسو وخت نه اخلم تاسو و کتاب لوستلو ته پرېږدم.

ماته اجازه والسلام

په مينه او درنښت؛ ستاسو

زرگی عليخېل

سهېلي پښتونخوا کوټه اولسوالي

۲۳،۰۴،۲۰۱۵

پردي ماشوم

نور نو ماشه کولى شوي؟ زما خاوند زما د ماشوم سره کور جوړولو ته تيار نه ؤ..... دا ماشوم خود هغه نه ؤ..... دا خو زما د اول خاوند ؤ چا چي ماته طلاق را کړي ؤ، او بيا يې بيرته د دې ماشوم د غوښتلو د پاره مخ هم نه ؤ را اړولى..... په داسي حال کي که زما پر خاي بله يوه وای نو هغې به خه کړي وای؟ اخر زه هم خپل د سبا وون فکر اخستې وم..... که په دې خبره زما خاوند ماته طلاق را کړي نو بيا به زه خه کوم؟ د دې ما سواله ما سره بله لار نه وه، چي څرنگه وي زه به له دې ماشومه ځان خلاصوم..... زما رنگه بې عقله له دې ماسوا بل سوچ کولى هم نشي..... ماته يوه لاريو خاي هم نه راښکاره کېدو..... خپر..... يوه لاره خوشته..... زه به دا ماشوم و يو بې اولاده ته ورکړم خو په دې به څوک دې ته راضي شي؟ زه به چاته د خپلي لمني د پاکی ثبوت ورکوم چي دا زما خپل زويي دی دا د حرام او زما د بد عملی ثبوت نه دی..... يا زه دا لاره نه شم خپلوی..... زما غېرت ماته دا اجازت نه را کوي.

په هغه ما ځيگر کله چي ماله دې ماشومه ځان خلاص کړی نو په کور کي مي د خپل مور او گونديانو بنځو ته ټول حال ووئيل. يوې گوندي راته وئيل چي ولي خوري؟ د يتيم خانې واکداران خه مړه وو. خدای خبر نوريې هم خه راته ووئيل خو مور مي ډېر په درد سره دا خبره وکړه چي..... زما خوله دې خياله لا تراخيږي..... په دې خبره زه ډيره فکر منده شوم.

ايا ماته هم له دې خياله ترانه راځي؟ بيا مي مور ته ووئيل
چي كلكې ما دا كار نه وای كړی..... خو اوس هيڅ كېدای
هم نشي..... اوبه له سره تېري شوې. زه له خپله واکه ووتم او
د ټولو په مخ کي مي چغې شروع كړې. خو دا ډېره بده خبره وه
يوې گوندي دا اووئيل چي! اوس يې مكارو او بنكو ته
وگوری..... مور چي زما دې حال ته وکتل نويې په غيږ کي
ټينگه كړم او ډاډگيرنه يې راکړه راته يې اووئيل چي زويه! ته
ځوانه يې..... د يوه ماشوم د پاره خپله ځواني مه خرابوه، او
بيا دا ضروري ده چي ستا دا دويم خاوند ستا زويي نه كړي
قبول. اوس هم وخت ډېر شته مخ ته دي ټول ژوند او روښانه
سباوون پروت دی..... يو ماشوم پرېږده ته د ډيرو ماشومانو
مور جوړېدی شي.

خو بيا هم هغه زما اول اولاد و. هغه په ما ډېر گران و ماته دا
كار نه و پكار چي ما كړی وای..... ما خو دا كار په خپله
خوښه نه و كړی..... دې ماشوم زه هيڅكله هم نه وم
ځورولې..... ماله ده ځان نه خلاصوو. زما د خاوند په وار
وار وئيل زه دې كار ته مجبوره كړم..... لاكن د هغه هم قصور
نه و. كله چي ما د هغه سره نكاح وتړله هغه ته دا حق و چي هغه دا
غوښتنه وكړي، كه زه د هغه په ځای وای نو كېدای شي چي ما هم
داسي غوښتنه كړې وای..... هو! كه زما د خاوند هم يو
اولاد وای نو ما به هغه خپل اولاد گڼلای..... خپل د اولاد
غوندي به مي مينه وركوله..... د هغه دا مطالبه خپل په ځای
ټهيك وه..... لكه څنگه چي هغه اووئيل چي! زه د بل اولاد
په دې كور کي نه شم ساتی. هغه دوي ورځي کومي چي ما د هغه

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

سره تېري کړې هم په دغه خبرو تېري شوې..... په اخري شپه تر دېره خبري رواني وې داسي نه چي دا زمور د ميني او ارمانو خبري وې..... نا.... بلکې خبري دا وې چي هغه د بل اولاد په دې کور کي نه بردانستوو. او ما چپه خوله دا اورېدل..... اخر مي ورته او وئيل چي ته راته لاره وښايه..... ته يې يو درملنه په لاس را کړه؟

زما خاوند اول خو تر دېره چپ و بيا يې راته او وئيل چي زما په هيڅ سر نه خلاصېري ته پوهېږې..... دا ستا کار دی هر څه چي کوي خو دا مي واوره زه په دې کور کي خپل اولاد ليدل غواړم د بل نه.

هغه چي هم يوه لاره په لاسه رانه کړه نو ما به څه کولی شوې..... په هغه شپه هغه زما خواته په مينه کتل هم نه لکه هغه چي له ما په دېره لويه گنا خوابدی وي..... زمور د واده صرف درې شپې شوي وې او دا درې سره شپې په خوابدی، تېري شوي وې..... هغه غوښتل چي څومره زر کېدای شي دا ماشوم له دې کوره ورک شي. سهار چي وتی نو يې راته او وئيل چي ما بنام زه دا ماشوم په دې کور کي نه ووينم. پوهه شوې. نه پوهېږم چي څنگه زما زړه ومنل حالانکې په دې کار کي زما هيڅ اراده نه وه چي زه به دا کوم.

ما د لمانځه ټکری په سر کړی، ماشوم مي د لاسه ونيوی او له کوره راو وتم. زما زوی د درو کلو و، هغه په خپله تللی شو بس دغه يو بد و چي هغه پخپله تللی شو. دا دېره بده خبره وه هغه اوس ژړل هم نه..... د شپې د خوبه هم نه راو يښې دی..... اوس هغه زه نه غورولم خو زه په دې کار کولو مجبوره وم.

د تهرام (بس) تراډې پوري په پنبو ولاړو..... ما هغه ته خپلۍ او بنکلي جامې ورپه غاړه کړي وې. هغه جامې کومې چې زما اول خاوند زما له طلاقه خو ورځي مخ کې د ده دپاره جوړي کړي وې..... ما چې کله ده ته جامې ورپه غاړه کولې نو په خيال کې مې دا راغلو چې اې بنځي! اوس ولي دې ماشوم ته نوي جامې ورپه غاړه کوي؟ زما زړه نه ومنل. ما د هغه وپښتان هم جوړ کړي و هغه ډېر بنائسته بنکاره کېدای..... په يوه لاس مې د ده لاس تينگ کړی و او په بل لاس مې ټکری په سر تينگ کړی و. زه کراره کراره روانه وم اوس د زغرد تللو توان زما په پنبو کې نه و..... دا اخري وار و چې د هغه لاس زما په لاس کې و. دوه درې واره يې د کولچو غوښتنه وکړه خو ما به هر وار ورته وئيل چې لږ صبر شه چې په گاډۍ کې کښېنو نو يې درته اخلم..... هغه زما خبره ومنله.

دا اوس د يو څو ورځو مخ کې د يو اس پنبې د مردارو او بو په يو ډنډ کې نښتي وې او خلگ ترې را چاپېره وو هغه ماته په ضد شو چې ما په غېږ کې ورپورته کړه زه يې گورم چې هلته څه دي؟ ما هغه خپل په اوږو کښېناؤ هغه وکتل چې د اس پنبې په ډنډ کې نښتي دي له وړانه يې ويني رواني دي کله چې مې ځمکي ته کې نو يې راته او وئيل؛ مولا مولا اس ويني دی.

ما ورته وئيل هو زرگيه! هغه خپل د مور خبره نه منله گوره چې اوس خوږ شو.

د تهرام (بس) تراډې مې راوستی د سهار وخت و په تهرامو (بسو) کې ډير زيات خلگ وو. د نيم سات انتظار وروسته په يوه بس کې ځای راته ملاؤ شو. د بس د راتگ نه مخ کې ماشوم ډېر

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

زه هيرؤ، زه هم سترې وم..... هغه خو خلي دا پوښته وکړه چې
مولا مولا گادى، ولي نه لآخي.... دلته شيان اخو.

او ما به هر ځل دا ورته وئيل چې اوس گادى رآخي په
گادى کي چې کښنستو نو به شيان درته واخلم. په اوه (۷)
نمبره گادى کي کښنستو او تر مېدان شهه پوري راغلو. په
گادى کي زما ياد دي چې ماشوم ماته وئيل چې مولا موز خيلي
خو؟

نى. ولي ما ورته ووئيل! ستا بابا له.

ماشوم راته کتل خداى خبر چې په ضد او که ناخبريې راته
ووئيل چې د کوم بابا کله مولا؟

زما له وسه ووتو..... ورته په خشم شوم چې زرگيه! ته
ډېري خبري کوي اوس که دي بله خبره وکړه. نو پوه شه چې شيان
نه درته اخلم.

اوس زه فکر کوم چې د ماشوم زړه مي ولي ازار کړو؟

ولي مي هغه چپ کړو؟ ولي مي د هغه معصوم زړه مات
کړو؟

کله چې زه له کوره وتلم نو ما له ځان سره قسم کړى ؤ چې تر
هغو پوري مي دى ځاى ته نه وي رسولى زه به ده ته هيڅ هم نه
وايم..... زه به په مينه ورسره خبري کوم..... اوس گوره
خومره افسوس رآخي هغه به څه سوچ کړى وي چې زما په
خشمېدو ټوله لار غلى ؤ او د گادى د منشي سره په خبرو اخته
شو کوم چې هغه دى د خندولو د پاره ورته قسم قسم شکلونه
جوړول.

په مېدان شهه کي چې کله له گادى راکوز شو نو هلته هم په
خندا ؤ. په مېدان شهه کي د پښې د اېښولو ځاى نه ؤ..... گير

پردی ماشوم

زرگی علیخېل

چاپېره موټري او بسونه بنسکاره کېدل..... اوس نو فکر منده شوم چي په ماشوم څه وکړم؟ لږ سات روانه وم زما د خيال څه چي نيم سات به تېر شوی وي موټري او بسونه څه کم شول. زه د مېدان غاړي ته ورسېدم له جيبه مي لس (۱۰) شاهي (روپۍ) را اوويستي او ماشوم ته مي ورکړې..... هغه حيرانه پرېشانه ماته کتل ولي چي هغه تر اوسه په پېسود څه څيز اخستلو باندي نه پوهېدو. په مېدان کي يوه سپين ږړي د خټکي زني خړخولې..... ما ماشوم هغه خواته ولېږي. چي زه وگورم چي زما زرگی څه څيز اخستی شي که نه؟ ورشه هغه شيان واخله.

ماشوم پېسوته وکتل بيا يې ماته وکتل هغه نه پوهېدی چي څيز څنگه اخستل کېږي..... تر اوسه ما دی په دې کارونه و پوه کړی. هغه رد بله ماته کتل..... توبه خدايه څنگه کاته يې و داسي معلومېدو چي سم دستي به مي زړه له کوگله راووزي..... زما طاقت سوکه سوکه په ختمېدو و..... ما د هغه د کتلو تاب نه درلود..... له هغه وخته تر دا اوسه پوري پر ما څه تېر شول زه بڼه پوهېږم.

هغه داسي راته کتل لکه چي يوه پوښتنه کوي ما د خټکي د زېږو خواته اشاره وکړه چي ورشه دا پېسې ورکړه او ورته وايه ماته زني راکړه..... هله شاباش.

ماشوم زېږوته وکتل او ځاني يې د ژړوندو کي غوندي کړو او او وييل چي زه زوني نه اخم زه تسمس اخم..... زه يې پرېشاني ته واچولم..... ماشوم جوړ کار را خرابوئ. خدای مه که! که هغه ژر لي واي نو ما به څه کول..... زه اول لا په سکروټو او بڼتم..... ما په څه زيار په زړه ډبره ايښې وه که ماشوم ژر لي

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

وای نو ما خو خپله ناپاکه اراده پرېښې وه..... لاکن ماشوم نه
ژړل زه خپله وار خطا وم..... نه يم خبره څنگه مي ماشوم ته
ووئيل؛ هو زړگيه! دهغه سره کښم هم شته ورشه چي شه دي
زړه ته کېږي هغه پرې واخله اوس ور هم شه.

بيا ما هغه په غېږ کي واخستی تر نالی مي واړوئ بلکې د
سړک (واټ) تر غاړه ورسره ولاړم..... ما دهغه لاس
پرېښود و ورته مي او وئيل هله شاباش چي ناوخته دی زر خيزونه
واخله او راخه.

عجبه اتفاق و په دا وخت په سړک (واټ) يو موټر هم نه
و..... موټر خولا پرېږده رخشه هم نه وه چي د ماشوم دلاندي
راتلو خطر ه وي..... ماشوم دوه درې قدمه مخ ته ولاړی خو
بیرته راوگرځېدی.

مولا! مولا! هغه سله تسمس ته؟

هو زړگيه ورشه ورته وايه ماته د لسو روپو کښم راکړه،
او ماشوم ولاړی.

ماشوم د سړک (واټ) تر مينځه لانه و تللی چي د بس هارن
مي تر غوږو شو..... زه له ويري راپاڅېدم او په هله مي ماشوم
ته ځان ورسوو او په غېږ کي مي راواخستو..... د لېونیو
غوندي تر بس پوري ورسېدم. په خولو کي لوبسته بوبسته
شوم..... بدن مي ټول په رپا و. ماشوم وئيل چي مولا څه وسو؟

زما زړه راډک شو او مي ورته او وئيل چي! هيڅ نه زړگيه
خداي مه که ته تر گاډی لاندي کېږي.

ژړا تر خولې راغلې وه خو ماشوم راته وئيل؛ ما چته که زه
تېجه منده کوم.

که ماشوم دانه وای وئيلي نو زما هېرؤ چي زه د کوم کار پسي راغلي وم..... لاکن د ماشوم خبري زه بیرته خپلي ناپاکي ارادې ته تياره کړم ماد خپلو سترگو اوبنکي پاکي کړي نه وې چي ماته د خپل خاوند خبره راياده شوه..... که هغه نن ماشوم په کور کي وليدی نو خدای خبر چي پر ما به څه قيامت راځي..... ما ماشوم بنکل کړو. دا اخري بنکلول و چي ماد ده په بنائسته بنائسته سره سره انتگو کړی وو. ماشوم مي په ځمکه کښته کړو او په غوږ کي مي ورته اووئيل. ورشه دې ځلي تېز ولاړ شه او گوره چي د گاډی لاندي رانه شي. په سرک (واټ) دې ځلي بيا هيڅ قسم موټر يا رخسه نه وه چي د ماشوم ځني خطر وه.

ماشوم دې ځلي تېزه منډه کړه د هغه وړوکي وړوکي پښو ډېر په تيزی سره حرکت کولو. زه وډاره شوم چي داسي نه نوک ووهي. ځنگه چي د سرک (واټ) په ابله خوا ورسېدو نو دلته زما د بدن وينه وچه شوه دا رښتيا و چي ما هغه دلته د پرېښولو دپاره راوستلی و..... زما په دا وخت هغه حال و کوم چي د غله وي چي پر موقع نيول شوی وي..... ماته د هغه ورځي احساس وشو په کومه ورځ چي ماد خپل اول خاوند د سدری (واسکت) جېبونه کتل هغه خاص پر موقع راغی. زه په خولو کي لمده خيسته شوم او له شرمه مي سر په ځمکه ننوتو..... ډېر په خواری چي مي سر راپورته کړو نو ماشوم د زهني خرڅولو والا ته رسېدلی و. زما کار دلته ختم شو..... زه په خپله ناپاکه کار کي بريالی شوې وم..... ماشوم په څېر سره د سرک (واټ) دويمي غاړي ته رسېدلی و او ما دا فکر وکړو چي

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

زما خوله اوله سره ماشوم نه و..... اخري حل چي مي کله ماشوم ته وکتل نو داسي لکه پردي ماشوم چي وي ما په دې وخت کي داسي محسوسول لکه يو تور خطرناک حبشي چي ماته گوري..... زه په دا وخت کي په وپره کي مبتلا شوم او په تپزی سره تر دوو کوخو راتپره شوم. بيا مي فکر وکړو بايد چي زه د کوخو تر شاپه پته پته روانه شم..... ډر په اذيت سره د يوې کوخې تر سره رسېدلې وم چي يو موټر زما تر څنگ ودرېدو، زه له وپري په کپ شوم او په خيال کي مي دا راغلو چي کېدای شي چي پر چوک باندي زه يو پوليس په شک من نظر ليدلې يم او کله چي زه له چوکه د دې کوخو خواته راغلم نو دې پوليس په موټر کي زما څاری وکړو او اوس دادی مانيسي.

نه پوهېږم چي ولي مي شاته موټر ته وکتل څه خلگ له موټره راکوز شوي وو او موټروان ته يې خپله کرايه ورکوله..... په ما کي بېرته ساه راغله او يو خيال هم راغی..... زرد موټر خواته روانه شوم په موټر کي کښېنستم او په زوره مي دروازه رابنده کړه..... موټروان له ځان سره وېنېدی او موټريې روان کړو..... په دې وخت کي زما د ټکري پلود موټر په دروازه کي راغلی و..... لاکن دومره وس نه و راکي چي ما پلوراکښلی وای..... بڼه د ډېر منزل وروسته چي زړه مي لږ په ځای شو نو مي په کراره د ټکري پلود موټر له دروازي راوکښی..... په چوکي مي سرکښېنودی او په ارامه کښېنستم.

او د شپې تر اخره پوري ما د خاوند څخه د موټر کرايه نه کړه واصله.

رښتونی عاشق

ميرزا جعفر د پرزهيڼ او قابل طالب علم ؤ..... هغه د درس اخستلو علاوه د درس پوهني هم زيات شوق درلود..... په دې يې په هرځای کي به يې مېخونه ايستل او په اوږدو بحثونو به سر شو..... د هغه دا ارمان ؤ چي هغه يولوی عالم فاضل جوړشي او بيا د دولت په يوه اهمه چوکۍ باندي کښېني..... واقعتاً هم هغه تش د يوې لوړې چوکۍ د پاره دو مره درس وئيلو..... گنې که نن ورته د عام بابو يوه چوکۍ ملا وه شوې وای نو خدای خبر چي کله به يې زدکړه پرېښې وای..... لمانځنه به يې د فلسفې درس اخستې..... حالانکه د عمر په لحاظ هغه له ما ډېر کشر ؤ.... خوبيا هم مور ډلکه دوه همزولي ملگري بې تکلف او خواره ؤ..... د هغه د سوالو د ځوابو د پاره به ما ډېره وسيع مطالعه کوله..... او دا وسيع مطالعه زما د پاره هم ډېره مهمه وه..... په دې به زه د ده ډېر شکر گزاروم او د هغه په مرسته کولو کي ما هيڅ يوه بهانه هم نه کوله.

له څو ورځو راهيسې هغه ډېر غمجن غمجن ښکاره کېدو او د عشق او عاشقۍ خبري به يې خپرلې..... په دې فکر چي داسي نه وي چي د ځوانۍ جوش دی په غلظه لار سم کړي. ما د ده حوصله افزائي وکړه او يوه ورځ مي بلاتکلف ورته او وئيل چي! ميرزا صاحب مه شرمېږه څه چي دي راته يې او وايه؟ که د

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

واده مسئله ده نوزۀ به پخپله په مرکه وگرځم او د واده مسئله به در حل کړم.

هغه ماته وکتل او د يوې سرې اسوېلې سره يې راته او وئيل چي! کشکي داسي کېدای شو..... وروسته د خبروڅه دا څرگنده شوه چي ده خود فلان الدوله لور په حافيظيه کي لېدلې ده او زړۀ يې پرې بائلي دی..... هغه هم دی خوښه وي او د ميني عهد و پيمان يې هم په منځ کي شوي دي..... خو د وصال هيڅ لار نه معلومېږي..... ولي چي فلان الدوله د پر دولت څښتن دی او هغه خپله يوه نازولې لور هيڅ کله هم ويوه وږي، لڅ طالب علم ته نه شي ورکولی.

زۀ پوهېدم چي ميرزا د پر ضدي او په خبره وچ ولاړ ځوان دی..... که هغه ته خپله معشوقه نه شوه ملاوه نو په ژړا ژړا به ځان و مرگ ته وسپاري..... په دې وجه زۀ ودې صورت حال ته سنجيده شوم..... ميرزا ماته وئيلي و چي زما معشوقه له ما سره دومره مينه کوي که مور ته د پټ ملاقات ځای را په گوته شي نو هغه به له څه ډاره وماته د ملاقات د پاره راشي..... کله چي ما دا واورېدل نو زما د وجود و پښتان له خوفه جگ جگ ودرېدل. او په دې فکر شوم چي د نفس شېطان يو نېک او عالم ځوان څومره په اسانۍ سره خطا باسي او بهي حياتي ته يې تيار کړي.

زۀ پټه خوله شوم..... د ميرزا رنگ ورځ په ورځ زېر او بښتو او کمزور تيا يې هم په وجود غالبه شوې وه..... دده په درس او بحث و مباحثې کي دلچسپي ختمه شوې وه او زموږ د خبرو دائره هم دده تر معشوقې پوري محدودده وه..... زما تروسه چي څومره کېدای شو ما دی د دې کاره راگرځولو پوره

پوره کوشش او کړو..... دی مي له هغو خطرو څه خبر کړو
چي وده ته ورپېښې دې..... خو زما په خبرو به يې نور
هم د عشق په سمندر کي غوتې وهلې.

ميرزا چي دا وکتل چي زما هيڅوک مرسته او کومک نه
کوي او نور مي هم له دې کاره راگرځوي نو بيا به له ما هم
پتېدی..... زه ډېر غمجن وم چي يو ښه دوست او شاگرد
مي له لاسه وځي..... ما ته داسي راملومېدو لکه چي ما
خپله ديوقابل طالب علم دپاره د درس دروازي بندي کړې. او
زه خپل ضمير هر وخت په دې خبره ملامتولم..... اخر ما هم
زغم له لاسه ورکړې. زه را ولاړ شوم د ميرزا د بېرته راوستولو د
پاره د داسي گناه په کولو آماده شوم کومه چي په يوه حال کي هم
د معافي لائقه نه وه. ما ميرزا ته حال ورو لېږلو چي هغه خپله
معشوقه زما کورته راوستی شي.

ميرزا تردوو وروځو پوري زما په کور کي مخ توروۍ.....
لاکن زه خوشحاله وم چي ميرزا يو وار بيا په هغه جوش او جذبه
درس ته توجه ورکوله او زه به تر نيموشپو پوري دده د سوالو د
ځوابو په لټولو بوخت وم.

دوه کاله دغسي تېر شول..... ميرزا به هر وخت خپله
معشوقه زما کورته راوستله او د څو وروځو د نفس د تسکين
پوره کولو وروسته به يې بېرته بوتله.

يوه ورځ دا خبر راغی چي د فلان الدوله لور مړه
شوه..... ميرزا ته چي کله دا معلومه شوه نو په بد حال
شو..... کله به هغه د يو ماشوم غوندي کوم چي د مور په
غېږ کي سر کښېږدي او په ژړا سر شي او کله به د هغې زمري

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

غوندي د کومې چي ماشوم زمري پچي کوم (صياد) بنکارزن
 پت کړی وي دیو وحشیت او د درندگی انخوړ به یې مخې ته
 راغی..... په یوه جنوني کفیت کي به مبتلا شو.....
 داسي عاشق به شاید چا لېدلی وي.

سهار ما بنام به د فلان الدوله د لور و قبر ته ناست په گېریان
 به یې را پولي و..... د میرزا د معشوقې و وروڼو ته حال
 ورسېدو..... یوه ورځ مي تر غوړ شو چي د میرزا د معشوقې
 وروڼه د میرزا په مرگ پسې دي..... زما په فکر کي یوه خبره
 هم نه راتله چي میرزا په دې خبره څنگه خبر کړم.... زه په دغه
 سوچ کي وم چي د کور دروازه وټکېده..... زه ور ولاړ شوم او
 دروازه مي خلاصه کړه..... یوه ښځه د باندي ولاړه وه او راته
 یې او وئیل! زه د میرزا معشوقه یم او دلته ستاسو کره د میرزا
 سره په خوځو واره راغلي یم.

زه هک پک لکه بت پاتې شوم..... زرمي د دې د
 ټکري پلو راټینګ کړو چي داسي نه چي ښاپېری وي او رانه
 ورکه شي..... ما تپوس ترېنه او کړو چي ته خو مړه شوې
 وي؟

هغې په خواب کي راته او وئیل چي په اصل کي زه د فلان
 الدوله لور نه یم بلکه زه د هغې مړې پېغلي د رضاعي مور (دایه
) لور یم..... ما ځان میرزا ته په کسته په پرده کي کړی
 و..... او س زه غواړم چي هغه ته رښتیا رښتیا حال
 او وایم..... زه د میرزا دا حال نه شم لیدی..... ته د هغه
 روحاني پلاریې ته زما په دې هکله مرسته او کړه..... ما
 هغه کور ته د تنه راوسته او په کوټه کي مي کښېنوله او ورته

پردی ماشوم

زرگی علیخېل

اومې وئیل چي! زه ترخونه یم راغلی ته به نه ځي، زه ځم میرزا گورم.

میرزا ماته د حافیظیه سره نزدې په لاس راغی..... ما هغه کورته راوستو او له هغه مې پوښتنه او کړه چي! که چېرې ستا معشوقه ژوندی وي نو څه راباندي خوري؟

هغه ماته په عجیب انداز وکتل..... خو ما بیا خپله پوښتنه ترېنه او کړه چي! که چېرې ستا معشوقه د فلان الدوله لورنه وي او هغه ژوندی وي نو ستا په خیال څنگه به وي؟

د هغه سترگي رڼې راوختلې..... په دې حال کې دده معشوقه هم د ابلي کوټې څخه دې کوټې ته راغله او په مسکا یې ورته اووئیل چي! میرزا جانه خفه نه شي مال ته تا سره ټوکي (شرارت) کړي وي..... زه ژوندی یم. د میرزا د مخ ښه بالکل غائبه شوه..... هغه بې سوده شو..... او پر مخکه ولوېدو..... چي کله په سود کې راغی نو یې خپلي معشوقې ته اووئیل چي څه! زه له تا سره مینه نه کوم.

څو ورځې پس مې د میرزا څخه دا پوښتنه او کړه که ستا هغه نه وه خوښه نو دې داسې ولي کول؟ زه ستا په دې حرکت نه شوم پوه؟ ده په ځواب کې راته اووئیل چي! زما دې ستا پر سر قسم وي زما عشق رښتونی ؤ..... که داسې وخت راغلی وای نو ما به دا خپل سرهم ترې قربان کړی وای خودا رښتیا دي چي زما د فلان الدوله د لور سره رښتونی عشق ؤ.

مور

هوشنگ د څلور کلو و..... د مور ناز به سهار دی د
 خوبه راپورته کولو او د پلار شفقت به دی ماخوستن په خواږه
 خوب او ده ولو..... کله چي به هغه د مکتب څخه کورته راغی
 نو مور به په مینه بڼکولو او پلار به د ده بڼکلي سره وېښتان په
 مینه مینه سمولو..... ده چي به د هر څیز خواهش کولو هغه به
 ده ته سم دستي راوړل شو..... ولي چي دی د مور او پلار
 یوازی نازولی زوی و.

هر ماشوم فطرتي د مور سره مینه لري..... په خاصه توگه
 بیا چي مور هم ډېره مهربانه او مینه ناکه وي.

هوشنگ تر نورو ماشومانو ډېر زیات نازولی او مور یې تر
 نورو میندو ډېره با احساسه او مهربانه وه..... په کومه
 ورځ چي د هوشنگ لاس مات شونو د مور ساه یې تر حلقه
 راغله..... د پلار په سترگويي تیارې خورې
 شوې..... په ټول کور کي داسي ماحول جوړ شو لکه مړې
 چي شوی وي..... هوشنگ په لوبو کولو کي لږ غوندي بې
 احتیاطي کړې وه لکن په کور کي سم د ویرانځور بڼکاره
 کېدای..... خو میاشتي هوشنگ کرار پر کټ پروت
 و..... په کومه ورځ چي (شکسته بند) سکیندې والاد ده
 د لاس پټی له مزغي څه خلاصه کړه نو د ده لاس بالکل جوړ
 و..... هېڅ درد یا نور تکلیف ورته نه و..... تردې پېښي
 وروسته د ده په زړه کي دا احساس دومره زیات شو چي د ده مور
 د ده سره ډېره زیاته (بې کچه) مینه کوي. نو ده ته هم په کار دی

چي په لوبو کي د احتياط څه کار واخلي..... داسي نه چي يو ځل بيا دده مور له ډېري پرېشاني سره مخامخ شي.

کله چي به هغه د مکتب څخه راغي او د لوبو کولو پس چي به د هر څه نه فارغه شونو به يې د خپل د درس يو کتاب راواخست او د مور په غېږه کي به يې سر کېښود او خپل سبق به يې لوستلو..... دده سترگي چي به کله د مور په څهري ولگېدې نو په زړه کي به يې يو داسي اطمینان راغي لکه چي د ده د مور او پلار پرته په دې نړۍ کي بل بنيادم نه وي..... په خاصه توگه به يې کله چي مور ته وکتل نو به يې زړه ډاډمن شو..... حالانکه د پلار شفقت څه کم نه و..... خو ده ته د مور مينه تر هر څه مقدمه ښکاره کېده.

ولي چي دده مور او پلار دده د مکتب هر ضرورت ورپوره کړی و. نو په دې وجه دی د مکتب په خپله ټولگه کي ډېر لائق ماشوم و. او بله دا چي دده په تربيه کي دده مور او پلار ډير احتياط څخه کار اخستی نو په دې وجه دی په دې کم عمر يعني ماشوم توب کي ډېر ښک او باسعادت ماشوم و.

هغه کوتره چي تل لوړ پرواز کوي چي هغه د ازادۍ او د ازادۍ د اهميت څخه ښه خبره وي..... خو هغه د ظالم (صياد) ښکاري د ارادو څخه ناخبره وي.

هغه خوږ گفتار بلبل کوم چي د خپل گل جانان په ياد کي په خوږو سندرو کي له عالمه بې خبره وي..... او هغه ته دانه وي معلومه چي يو داسي طوفان راروان دی او دده دا ښکلی گل چي دی په مئين دی هغه به تيت و پرک کړي.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

کوم ماشوم چي د مور په غېږه کي يې د مينې شپې سبا کړي وي..... چاچي د مور د مينې د ډک گفتار پرته يې بل هيڅ نه وي اورېدلي..... د خوشحالی او کاميابۍ پرته يې هيڅ نه وي ليدلي. هغه څه خبر؟ ولي چي د ژوند په تماشو کي څه عجيبه وپرونکي منظرې هم لېدل کېږي.

د هوشنگ مور ناروغه شوه..... ناروغي يې دومره زياته شوه چي طبيبان هم ورته عاجزه شول..... کومه شهره چي به د گل گلاپ غوندي سره وه، د زعفران په شان زېږه شوه..... هغه له نوره ډکي سترگي په کوم کي چي د هوشنگ د سترگو نور و هغه د يوې تتي ډيوې په څير په پرکا وي.

د شپې هوشنگ د خپلي مور و څنگ ته ناست د مور د سرد وېښتانو سره يې ځان مشغول کړی و..... کله به هغه د مور زېر مخ بڼکل کړو او کله به يې لاس په خپله سينه کېښود..... دا دده په خيال کي هم نه و چي دی به له خپلي نيازيني مور څخه د تل د پاره جلا کېږي، او ټول ژوند به يې د مور بغيره په هجر کي تېريږي..... خود دې باوجود دی نن ډېر غمجن و.

مور ته څه پته ده چي هغه ماشوم کوم چي د مور د مينې محتاج وي او هغه د دې پاكي سپېڅلي رشتې څخه جلا کول د خداي په کومو مصلحتونو کي دی..... مور ته څه معلومه ده چي بنيادم د شباب په عروج کي له دې دنيا سترگي پټي کړي او بل سل کلن ژوند کوي..... داسي بې شمېره سوالونه شته چي مور يې د ځواب په لټون يو، او داسي سوالونه به نور هم خامخا مور ته په مخه پخپل فکر کي راځي..... خو لاکن د دې سوالونو ځوابونه مور ته نه معلوم دي او نه به کله را معلوم

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

شي..... د خدای په مصلحتونو يو انسان نه پوهېږي او نه به پوه شي.

د مور سترگي پر هوشنگ وچي ولاړي وې.....
ناخپه لکه د تودو او بورا و خو تېدې او د هوشنگ په غم کي
وبهېدې..... اخري لفظ چي د دې له خولې څخه ادا شو هغه
د..... هوشنگ نوم ؤ.

هوشنگ د مور سوړ وجود ډېر و بنسوروی خو هغه څه
پوهېدی چي د ده مور اوس کله هم ده ته غږ نه کوي.....
هغه نه پوهېدی چي د ده مور د ده پوښتني ځواب ولي نه
ورکوي..... هغه صرف دا ليدل چي د هغه پلار ژاړي او په
کور کي ماتم جوړ دی، او د ده مور په خواږه خوب ويده ده.

کله چي خلگو او ليدل چي هوشنگ د مور د سينې نه جلا
کېدای او په ژړا يې د ټولو زړونه تر حلقه راوستلي ؤ نو يوې
بنځي په زوره دی د مور د سينې جلا کړی او بلي کوټې ته يې
بوتی.

خاوره ټول خپل ځان ته غواړي..... هغه دا نه گوري چي دا
ځوان دی که زوړ، رنگ نسل، امير غريب د هيچا پخوا نه لري.
ټول خپل په وجود کي رانغاړي. د هوشنگ د مور اخري ارام گاه
هم په خاورو کي جوړه شوه.

هېرېدل هم د خدای يو عجيب څيز دی. که دا يوې خواته
لعنت دی نو بلي خواته نعمت هم دی. که زموږ د هېرولو عادت
نه وای نو موږ به هم د خپلو قريبانو سره په څنگ کي د خاورو په
غږ کي په خواږه خوب پراته وای.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

د هوشنگ فکر د بدلولو په هکله هر چا خپل تر و سه زيار وگالی. د هر چا چي څه په وس کېدو هغه يې ورسره کول. چا به کورته بوتی او بڼه ډول ډول خورا کونه به يې ورته کښېښودل..... چا به نندارتون (سينما) ته د ساتېري د پاره بوتی. خود هوشنگ معصوم، حساس او مغموم زړه په دې څيزونو نه خوشحاله کېدو. د فراموشۍ زار لادده په زړه کي خپل تريخوالی نه و ښکاره کړی چي دی د مور بېلتون هېر کړي..... ده هر وخت د مور په بېلتون او غم کي معصومي اوبښکي تويولې.

هغه د دنيا د اسرار په لټون کي بوخت فلسفي چي د دې دنيا معاملات ورته د ماشومانو لوبه ښکاري د مور په مرگ به يې خامخاله سترگو اوبښکي درومي. هغه ماشوم چي د ژوند پنځه سپرلي يې هم لانه و ليدلي د داسي حادثې ليدلو پس څنگه به په صبر شپې سبا کوي.

د هوشنگ پلار د مال و دولت څښتن و. د هېرېدلو زاري يې په خټه کي شامل و..... هغه په يو کال کي خپله گرانه مېرمنه هېره کړه، او يوه بله ښځه يې کورته راوستله..... تر کومه چي دا دويمه ښځه نه وه راغلې هوشنگ په مور پسې ډېر غمجن و. نو چي کله ده دا وليدل چي ده د مور په ځای بله ښځه راغله او د ده د مور ځای يې ونيوو خود ده پلار هم هغه رنگه د ده سره مينه کوي نو زړه يې څه ډاډمن شو.

ده دا خيال و چي دا ښځه به خاص زما د مور غوندي وي. په دې به ده دې ښځي ته (مور کي) وييلې، او دهغه وخت په انتظار شو چي دا ښځه به هم ماته د مور غوندي بي کچه مينه راکوي.

دا يو داسې نفسياتي حقيقت دی چې سکه مور د خپل اولاد
روښانه سباوون او خوشحالي گوري..... خو مېره د بنزيانو
سباوون تاريخ گوري..... د هوشنگ چې کومه توقع د دې
دويمې مور څخه وه، افسوس هغه پوره نه شوه..... ده چې به
څومره دې مېرې ته ځان ورنزدې کوو هغې به هو مړه د ځانه لري
شپلو. ده د دې بنځي د مينې د حاصلولو هر ممکن زيار وکښی.
خو هر وار به ناکامه شو..... په يوه معصوم ماشوم کې د يوه
پوخ انسان د فطرت د بدلولو صلاحيت چېرې وي؟

يوازې د وجود ناروغي انسان نه کمزوره کوي بلکه ذهني
ناروغي هم د انسان په صحت د پريزيات اثر اچوي..... په دې
سوب د هوشنگ ذهني رنځ و ملال دی د ناروغۍ سره مخامخ
کړی.

اوس خو هوشنگ د اول غوندي د لوبو کولو او خوش
مزاجۍ نه لري شوی ؤ..... په کور کې يې زړه تنگېدو او په
مکتب کې خوبه سبقونه ورباندي بوج شول..... په دې وجه د
کور او مکتب څه لري په يو باغ کې به پټ ناست ؤ.

نرد بنځي څخه زياته بې وفا وختی..... د هوشنگ د
پلار زياتره وخت به د خپلې بنځي سره تېرېدو..... هغه د
هوشنگ په زدکړو (تعليم) او تربيه توجه ورکول
پرېښودو..... دا ؤ چې د هوشنگ و مېرې ته موقع په لاس
ورغله او هغې به د هوشنگ ماڼه (شکایت) و خاوند ته کولو.
يوه ورغ يې تر دا پوري او وئيل چې دا څنگه ماشوم دی چې تر
اوسه يې مور نه ده هېره کړې..... بس نوره زه له ده بېزاره

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

شوم..... زه د ده په زگېروي د دې کور خوشحالی نه شم
برباده ولی.

پلار باید چي دی په مینه پوه کړی وای خو سر له هغه نه یې
په ده مخ راوړلو او خبیم یې ورته او کړو..... د ماشوم زړه
معصوم دی شه د ډبري جوړ خونه دی..... د پلار سختي دی
دې ته مجبوره کړی چي کومي خبري ده په زړه کي ساتلي وې
هغه یې له خولې څخه راویستلې او رډ بد یې پلار ته مخ
راوړوی او ورته داسي گویا شو چي! کله چي زما مور ژوندی
و نه و ته کله هم له ما څخه خفه شوی نه وې. او اوس چي زما مور
مړه ده نو ته هر وخت له ما خفه یې..... اوس خوتاله ما سره
مینه کول هم پرېښي ده..... ماته د خوراک د پاره د وچي
ډوډی توکړې رارسېږي..... زما جامې څيري شوي دي، او ته
لږ هم دا فکر نه کوي؟ زه چي څومره د نوي مور سره مینه کوم دا
هغومره مالري شري..... زه چي کله د هغې و لورنو کی ته
ورنزدې شم هغه مال له دې کاره را وگرځوي..... بیا هم ته
ماته بد رد وایې..... له ډېره غمه د هوشنگ په سترگو کي
اوبنکي ښکاره شوي..... له ډېره غمه یې په سترگو کي د
اوبنکو په های ویني راغلي..... هغه شپه ده ډېره نا کراره تېره
کړه..... داسي لکه چي په سکروټوي یې تېره کړې وي.....
سهار ته یې ډېره سخته تبه وه.

یوه میاشت پر بستره پروت هوشنگ د ناروغۍ سره د جنگ
کولو طاقت پیلو..... او یوه ورځ چي د سهار سترگه غورپدله
هري خواته گلونو د شبنم په اوبو غسل کړی و، دلته پر بستره
پروت هوشنگ د تل د پاره خپلي نیمي سترگي پټي کړې.....

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

هغه معصومه غوټې چې اوس به گل کېده او د سپرلي په رنگينو
به بڼه بنکارېده د تل د پاره و شو کول شوه.

ماسپښين هوشنگ د مور په څنگ کې خاورو ته وسپارل
شو چېرې چې هغه د تل د پاره د مور په غېږه کې په خواږه خوب
اوده شو.

کېدای شي چې دا دده تر ټولو لوی ارمان و.

د نجات دروازه

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! رنگ يې داسي زېړو لکه څوک چي و زکندن ته نژدې وي..... مريمي هم خپل له لاسه ورکړې د څهرې رنگ لېري خپل منزل ته روانه وه..... د افق په ها خوا د اسمان په وسعتو کي لوېدونکي لمر د وسپني غوندي سور لکه اوس سم دستي چي د يوې بهۍ څه راوتلې وي خپل په چاپيريال کي يې نارنجي رنگ پاشی..... د مريمي رنگ هم له ډېره کمزورۍ څه تک زېړ شوی و.

لمر ډېر کرار کرار د افق په پرده کي ځان پناه کولو..... له ډېرو کلو څخه د مريمي د مخ سور والی د وينې د کمۍ له سوبه په زېړ رنگ بدل شوی و..... د تهران لمر هم د مريمي غوندي د خپلي څهرې بڼه بدله کړې وه.

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! د دې د دوو کالو ماشوم د دې په غېږ کي ويده و..... خوب او د مور غېږه د ماشومانو د پاره د يوه جنت څخه کم نه وي..... په کوم کي چي د دوی معصومي ارواحي له دنيا و ماڼيا څخه بې غمه په ډېر اطمینان سره ارام کوي..... دا ماشوم که څه هم قېد و خو ازاد و.

اې د اسمانو او د مځکي پاكي فرشتو! تاسو معصومه ماشومان د دنيا د بې رحمه لاسونو څخه ساتی او په خپله پاکه غېږه کي ځای ورکوی.... مريمه به هم زر خپل ماشوم تاسو ته در سپاري.

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! لاکن يوه دروازه هم د دې دپاره خلاصه نه شوه..... د يوه رحم دل انسان هم له دې دروازو له شاغرنه راغی..... د يوه سخي هم له دې دروازو څخه د خپرلاسنه راوتی..... د هيچا سره دا احساس نه و چي دا ميرات مړې له درو ورځو راهيسې وږې ده او کوشنی ماشوم يې هم د لوږي سره په جنگ دی.

د مور زړه به تر کومه د وينو او بنکي تويوي؟ هغه وږې وږې توري سترگي کومي چي د دې د زېرنگ بنائست وې تر کومه به ژړېدلې؟

له شپږو ساعتو څخه مريمه درپه دره گرځېدله! د خلکو دې رويې هغه دې ته مجبوره کړه چي اوس به هغه چپري هم د بل در ونه ټکوي..... د هيچا د کور مخي ته به نه ودرېږي..... اوس به هغه د هيچا د سردرد نه جوړېږي..... خپل د بې وسۍ په غږ به د هيچا ارام نه حراموي.

هغه د شميران (بنار) د دروازي سره په يوه تړه باندي کينښسته..... وات (سرک) سنسان و..... ولي چي يو څوک هم د تهران په وچ ځان خوړنکي يخ کي له کوره نه راوتی..... بس يو څو بې کاره مزدوران د بنار د دروازي سره د وات و غاړې ته ناست د لمر د لوېدو خونې منظره يې کتله.

اوس چي ورځ ختمه او ماښام پيل شو، نو دوی هم مخامخ چپنکي هوټل ته ننوتو..... د هوټل پرده هم رايله شوه..... د اميد اخري تړون هم مات شوی او د ژوند اخري دريچه هم بنده شوې وه.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

د ژمي څلوېښت ورځي تېري شوي دي..... په دې څلوېښت ورځو کې د يوې دقيقې د پاره هم مريمه وانگېټې ته نه وه کښېنستلې..... د دې په وجود کې چې د ځوانۍ کوم حرارت ؤ دا په هغه باندي ژوندي وه..... اوس هغه حرارت هم په سپړدو ؤ..... د ژوند اخري بڅرکې هم په مړېدو وه.

که هغه نروای نو هيڅ کله به يې داسي حال نه وای..... هغه به په يوه هوټل يا د يو مال او دولت څښتن ځوان په حجره کې د يخه څخه د ځان ژغورولو بندوبست کړی وای..... خو هغه بڼه وه او هغه هم شل کلنه ځوانه بڼه..... د چاپه غېږ کې چې د دوو کلو ماشوم ؤ..... کوم چې د يوې لهځې د پاره هم د مور نه جلا کېدو..... هغه چېرې تللې شوه؟ پرته له هغه منزله د کوم په لور چې دا اوس روانه شوې وه.

د ژمي څلوېښت شپې تېري شوي دي..... کېدای شي چې څلوېښت ورځي نوري هم تېري شي..... کېدای شي چې سبا يا دا شپه ساعته درپه دره وگرځي..... کېدای شي چې سبا يا دا دلته د شميران (بنار) د دروازي سره په لوږه او تنده ناسته د مرگ سره په جنگ وي.

خو دا نا ممکنه ده چې د الله يو ښک بنده راشي او دا خپل کورته بوزي..... د اور څنگ ته د ژوند څنگ ته.

اوس خبره تردې تېره شوه..... تر کومه به هغه داسي محرومه ژوند تېروي؟ تر کومه به درپه دره گرځي؟

په دغه سوچ کې وه چې پر عين دا وخت چې د تهران رنگ هم د لمر غوندي نارنجي شوی ؤ او د ايران د غرو شاته پټ شوی ؤ مريمي اخري سلگۍ ووهله..... دې خپل د ژوند اخري ساه او

پردی ماشوم

زرگی علیخېل

خپل د ژوند یادگار دوه کلن هغه معصوم ماشوم کوم چي اوس
اوس ویده شوی و د ژمي ويخو خیلو ته یې وسپاری.
له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدلې! اخیوه
دروازه خو ورته خلاصه شوه..... هغه هم د جنت
دروازه..... زه په یقین نه شم وئیلی خو په دې ضرور خبریم
چي دا دروازه د نجات دروازه وه.
له شپږو ساعتو څخه مریمه درپه دره گرځېدلې! اخیوه دې د
حیات ابدی (د تل ژوند) دروازه خلاصه شوه.

زاره چمپلان وچه ډوډی

پرون شپه زه تر ډېره ویده وم..... ما پښین ته نزدې زما
 سترگي خلاصي شوي..... د لمر وړانگې زما د کوټې د
 درېچو د شیشو څخه خپل زېر رنګ پاشی..... د دروازې د
 پردي څخه د لمر رڼا داسي ښکارېده لکه د یوې ماه جیني مخ
 چي په نقاب کي ښکاري.

د تهران د مني په موسم کي نری باد، توند لمر او تک شین
 اسمانه څخه پرته بل هیڅ یو داسي شی نه وو چي د سهار بنائست
 یې پیکه کړی وای..... کله چي د سهار باد د درېچې څخه زما پر
 مخ ولگېدی نو د خوب ټوله سستي یې راڅخه لري کړه، او زه د
 هري ورځني کار د پاره یو ځل بیا چمتو شوم..... هم په هغه
 وخت لاندي په کوڅه کي یو مانوسه نارینه غږ زما تر غوږو شو
 زاره چمپلان وچه ډوډی اخلو.....

څلور میاشتي مخ کي موږ د شاه عبدالعظیم په باغ کي
 ناست وو..... زموږ یو ډېر محترم ملگري ته عجیبه غوندي
 خیال راغی، هغه وئیل چي که چېرې موږ اته واړه ملگري په یوه
 محفل کي راغونډ شو نو؟ دې خیال ته زه په دې عجیبه وایم که
 زموږ رنګه دوه ملگري هم سره کښېني نو به سم د لاسه جنگ پېل
 شي.

دا داسي چي دوه لیکوالان یو ځای نه شي
 کښېنستی..... د هریوه خپله عقیده وي..... څېر هغه
 ورځ خو په څېر تېره شوه ولي چي په موږ کي درې غېر کسان
 ناست وو.

په هغو کي يو نوموړی شاعر عتيق و. دويم شهناز مطرب (سازنده) و او دريم سيماگرانخورگرو، چي په برش به يې په مړو کي هم ساه اچوله. ظاهره خبره ده چي چيري اته فنکاران چي په هغو کي څلور ليکوالان او شاعران وي په هغه مجموعه کي به څه څه خبري نه کېږي.

د وډوډی وروسته خدای خبر چي څه خبره وشوه چي زما او زما د افسانه نگار ملگري دوست علي نامق تر منځ يو بحث وڅېړل شو.

د نامق عقیده دا وه چي پر انسان چي څه تېرېږي هغه د خالق او فطرت له سوبه کېږي.

زما عقیده دا وه چي اخلاق او د ژوند اساس پر تربيه باندي اړه لري..... مور د دواړو بېخي ډېري خبري وکړې. مسلسل نيم ساعت مور خپل او د نورو ملگرو مازغه خوړلو، خو هيچا هم پر ځان بده نه ولگوله. ولي دوی په دې پوهېدل چي دوی هم دغسي کوي.

نامق هر قسمه دلائل او وئيل خو زه خپل په خبره وچ ولاړ ټکي په ټکي مي دده د دلائلو ځواب وئيلو، اخر مور په ډېرو خبرو کولو ستړي شو او زموږ د بحث هيڅ فېصله نه وشوه..... مور دواړو تر منځ دا شرط کښېښودى که په مور کي هريوه خپله خبره سپينه کړه نو دا بل به وټولو ملگرو ته يوه پر تکلفه مړی (دعوت) کوي..... د خوند خبره خودا وه چي په مور دواړو کي هريو ته دا يقين و چي شرط به هغه گټي..... ټول ليکوالان دغسي وي..... هغه ته خپله رايه بالکل سمه ښکاري او د بل رايه ورته کمزوره ښکاري.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

هم په دغه ورځ مایځگر مور په بس اډه کي ناست وو..... گېرچا پېره د خلگور ش وو..... ټول خلگو مور ته داسي کتل لکه چي دا فنکاران يا اديبان د بلي دنيا انسانان وي..... هو هغو خلگو ته دا حق و چي هغوی مور ته د غسي او گوري.

مور په خپله گپه لگيا و..... ما وئيل چي د فردوسي غوندي طبعي او فصیح اشعار بل هيچا هم نه دي وئيلي..... خرم، هو مر ته ترجیح ورکوله..... د عتیق صاحب بیا دا رایه وه چي که چيري مور د پشکن د شعرو مطالعه او کړو نو دا به خرگنده شي چي د هغه کلام بهتر دی..... رامس بیا د وکټر هیوگو د اسلوب خخه متاثر و..... د نامق بیا دا خیال و چي په دي ټولو استادانو کي یو هم د امرا، والقبس پوري نه شي رسېدی..... شهناز بیا خپله سارنده راخستې وه او وئیل یې چي د بهتوون غوندي سندرغاړي په خپل غږ کي د شاعرانه افکارو ترجماني کړې ده..... سیمانگړانخورگر بیا د خپلي دنيا د تخيل په عقیده کي وئیل چي د انساني احساساتو او جزیاتو ترجماني کړو په خپل لاس جوړشو و فنیارو کي خرگنده کړي دي. هغه د خپل فن له کبله و کمال ته رسېدلی دی.

دغه خبري روانې وې چي زما سترگي په یو خېر غوښتونکي (فقیر) باندي ولگېدې..... چي ټيري جامې په غاړه ديو کور د دروازي په پایو (سپړی) ناست و..... هم په هغه وخت زما په خیال کي یوه داسي خبره راغله چي ما فردوسي، هومر، پشکن، وکټر هیوگو، امرا، والقبس،

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

بهېتون او کروز مي د خپلو ملگرو څخه را خلاص کړو.....
ما پر ملگرو غږ کړو چي محترموزۀ خپل کار پېلوم.

کوم کار؟

ولي هغه شرط؟ څنگه نامق صاحب ته فقر ته د دنيا ذليله
پېشه وايي او دا د انسان لويه بدبختي نه بولي؟

زما له بخته په دې موقع نامق انکار نه او کړو.

ما ورته او وئيل که خبره دا وي نوزۀ هغه مخامخ ولاړ فقير
دلته راغواړم او ستا مخ ته پوښتنه ځيني کوم..... ته يې
گوره هغه به دا ذليله پېشه پرېږدي او بيا به د نه کولو قول هم
راسره کوي.

نامق په زوره په خندا کي داسي راته وکتل لکه د هغه په
خيال چي ما شرط وبايلو.

زما پر خپل ځان دو مري باور و ځکه ما د هغه خندا ته توجه
نه کړه وراو ورته او مي وئيل که ما دا ثابتۀ نه کړه نو زما ناکامي
د نامق د کاميابۍ ثبوت دی..... هغه به د فقير څخه هيڅ قسم
پوښتنه نه کوي.

ما او نامق هغه فقير ته ورغلو او هغه مي د ځان سره دلته
راوستو..... ما د هغه سره تقريباً شل يا پنځه وينست دقيقې خبري
وکړې..... زما خبرو او منطق هغه قائل کړو..... ما هغه
ته څه او وئيل دا ډېر اوږد بحث دی. زۀ ستاسو د بښمن نه يم چي ستاسو
ما زغه او خورم..... تاسو يقين وکړي چي ما هغه فقير څنگه له
دې کاره راوگرځوي..... هغه په خپله اقرار وکړو چي دا خو
ډيره ذليله پېشه ده..... ډېره سترې او بې شرمه دنده

پردي ماشوم

زړگى عليخېل

ده..... له سهاره تر ما بنامه د هريوه مخ ته لاس غزول د چاپه
 وس دي..... که ماته اوس اوس دوه تومنه (د ايران روپى) په
 لاس راشي نو زه به يوه عزتداره پيشه پيل کړم..... زه به د کبار
 کار پيل کړم.

مور هغه ته دوه تومنه ورکړې..... هغه سم د لاسه بازار
 ته ولاړى او يو غټه ټوکړى يې واخسته..... څه قران (د
 ايران پيسې) يې د مخ په جيب کې واچولې او د ښار په کوڅو کې
 په دې نارو سر شو!

زاړه چمپلان وچه ډوډى اخلو.....

محمد علي د دې کبار وال نوم دى..... هغه زاړه چمپلان
 وچه ډوډى او نور داسي د کبار څيزونه اخلي او خرڅوي
 يې..... هره ورځ..... دا د ده کار دى..... دا سلسله نه
 ختمېدونکي سلسله ده..... هغه هره ورځ زما د کور لاندې
 واټ (سرک) ته راځي. په اونۍ (هفته) کې يو وار زما د سلام
 د پاره کور ته هم راشي..... د ټولي اونۍ روداد راته بيان
 کړي..... او په کومه ورځ چې زه تر ډېره ويده يم نو د ده دا
 خوږ غږ ماله خوبه وينس کړي.

زاړه چمپلان وچه ډوډى اخلو.....

اې زما ځوان افسانه نگار ملگري علي نامق
 صاحب..... هغه ستا پر تکلفه مړى زمانه هېرېږي کومه چې
 له ننه څخه څلور مياشتي مخ کې وه..... خوتۀ زما په دې
 خوشحالى نه پوهېږي کومه خوشحالي چې محمد علي د کبار
 کار پيل کړو او د خبر غوښتونې څخه يې په خلاصېدو ماته راکړه.

لقب

تهران يولوی بنار دی..... بنکاره ده چي دلندن او پپرس غوندي لوی بنار نه دی..... خو ډپر نوموړي خلگ په دې بنار کي او سپري. چي ته ځني ناخبريې..... خو ستا بي خبري دهغه په اهميت کي څه کمی نه شي راوستی..... تر ټولو بنه دليل دادی چي اقا عاقل الدوله ډپر نوموړی شخصيت دی. او ته دی نه پېژنې..... د دې وجه داده چي تهران يو ډپر لوی بنار دی.

تا خو څه د دې زمه واري نه ده اخستې چي د تهران ټول مشاهير وپېژنې..... که ته اقا عاقل الدوله نه پېژنې نو په دې کي د خفگان هيڅ خبره نه ده..... په نړۍ کي ډپر نوموړي خلگ شته چي ته يې نه پېژنې، او که په دې کي ته اقا عاقل الدوله هم نه پېژنې نو دا ستا د شان خلاف هم نه ده..... بلکه تا ځان پخپله ده د ليدلو او پېژندلو څخه محرومه ساتلی دی..... خو زه د دې نعمت څخه بي برخي نه يم..... زه خوش قسمته يم او تا هم په دې خبرول خپل اعزاز گڼم.

د ناصرالدين شاه د باچهي په اخري وخت کي يو سړی حاجي علي احمد عطار هم و..... کوم چي د خپل دور په مشاهيرو کي شمېرل کېدای..... په هغه زمانه کي ډپلومېسي (سفارتکاري) صرف د ميرزا ملکم خان او د علي احمد عطار په برخه کي راغلې وه..... هغوی دا حق درلود چي په غټو خلگو کي شمار شي..... که چېرې دوی نن وای نو په زرگونو سياست مدارانو کي به د څراغ په څير وای..... د

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

دوی و مخ ته به د نور و اهمیت نه وای..... خو په هغه وخت کي دی په شهرت کي یکي یوازې و نو د شهرت خُلبندونکی تاج د حاجي علي احمد عطار پر سر کښېښودل شوی و..... دده هغه کنډی سره ږیره د خلگو د توجه مرکز وه.

د حاجي علي احمد عطار سره په ژوند کي درې څیزونه وو..... یو عظیم شهرت..... دویم دکان عطاري (د عطر و دکان)..... او دریم دده چلاکه او باهوشه زویي کوم چي په هغه ورځو کي په عبد الله گنجا (عبد الله پک) مشهور و..... خو په سوکه سوکه پر مختگ سره په اقا عاقل الدوله مشهوره شو.

دا خبره رښتیا ده چي پلار مشهور وي نو زویي به هم خامخا شهرت موندی. په دې وجه حاجي علي احمد عطار که کلیات ملکیم او مقالات جبل المتین په یاد زد کړي وو خو د ژوند لویه ارزویي د زویي تربیه وه..... که ته وای نو په دې به مایوسه شوی وای او په زړه کي به دي وئيلي وای چي دانا ممکنه ده چي عبد الله پک دي اقا عاقل الدوله شي..... خو دده کار تر سره کړی..... دی مشهور شو. او تر دانه چي ما او تایي نن د شهرت تذکره کوو.

د حاجي علي احمد عطار کنډی ږیره کټ مټ د اوزې سره مشابهه وه..... په دې وجه الله پاک عقل هم د دې چپوان په شان ورکړی و..... د دې عقلمندی کرشمه وه چي دده زویي د پاره د شهرت لار ږرژر و مونده..... عبد الله پک یې په مدرسه کي داخل کړو..... دا دده شهرت اوله ورځ وه..... په هغه وختو کي په مدرسو کي به د هوشیاری قابلیت او شهرت طلبی تربیه ورکول کېده..... په دې

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

سوب عبدالله پک په مدرسه کي د اولي ورځي څه د هوشيارۍ او چالاکۍ و کمال ته ورسېدو.

د مدرسې مهتمم يا ناظم په هغه خوش قسمته خلگو کي ؤ څوک چي د کيميا په علم کي ماهر ؤ..... دۀ به د فطرت بشرۍ (د سونې په څير زېر کاني، تانبا) د مسو څه سونا جوړوله..... چنانچه هغه د حاجي علي احمد عطار څخه عبدالله پک واخست او د څو کلو پس يې يو خراف سخن ساز (شاعر)، باهوش دکار او تربيه شوی ځوان ورکړ..... هغه کامل استاد و ځوانانو ته به يې د سفارتکارۍ او زمانه سازۍ درس ورکولو..... او دې څيز د ژوند هره لار خلاصوله..... د ډېرو ځوانانو د پاره د الار خلاصه شوې وه په هغو کي يو عبدالله پک هم ؤ.

اخر مدرسې خپل سعادت بنکاره کړی..... د دې لارې اول منزل د څلورو سوو کسانو د مرکزي جومات (مسجد) تحريک ؤ..... او دويمه مرحله د بهارستان او د جومات د سپه سالار حمله وه..... پر دې لاره تلل دی و هغه سعادت ته ورسوی کوم چي د دۀ د پلار ارمان ؤ..... حاجي علي احمد عطار په (۱۳۲۴) ه کي په يوه خاص موقع په حق ورسېدی.

د دۀ په گلستان کي و اول گل ته لاس ورواچول شو..... تۀ او گوره څنگه بنائسته گل ؤ..... يعني په دغه کال د جمادي الاخر په مياشت کي د دۀ پر لمن د ويني يو څاڅکی ولگېدی..... اوس دانۀ وه معلومه چي دا د کوم بدبخت د

پردی ماشوم

زرگی علیخپل

ویني شاخکی دی..... د بهارستان و منځ ته ډېر بې گناه خلگ د توپک تر گوليو ايستل شوي وؤ.

عبداللہ پک چي په دا ورځ عبداللہ خان و او په تهران کي پټ وؤ، کله چي مجاهدینو تهران فتح کړو نو عبداللہ خان هم د اوبوله بنکمه راووت، او هغه سورگل يې د حکومت و واکدارانو ته بنکاره کړو..... د دې وطن وگړي ډېر قدر من دي او فوراً يې د ازادۍ د شهيدانو نومونه په ډېر افتخار سره په دوترو په کاغذو کي ثبت کړو.

د عبداللہ خان نوم يې هم د دولت د نوکرانو په سرليک کي اولیکلو..... کله چي د وزارت قانون چوکۍ تشکیل شوه نو يو سورپوښ چپراسي يوه لفافه په لاس کي چي پر هغه باندي د وزارت داخله نخبه جوړه وه د مرحوم حاجي علي احمد عطار په محله کي د اقا عبداللہ خان مجاهد پټه معلوموله.

خدای خبر اقا عبداللہ خان څنگه په لاس ورغی..... يوه شانداره چوکۍ کومه چي د چارمغز د لرگيو څه جوړه په وزارت خانې کي د ده په انتظار وه او د معاون د پاره يې ده ته دا چوکۍ ورسپارلې وه..... داسي هغه سورگل په يوه ترو تازه ميوه کي تبديل شو.

د وزارت خانې و مېز ته مخامخ په چوکۍ ناست اقا عبداللہ خان په دې سوچ کي شو چي د انسان د ژوند هم دوي برخې وي..... يوه هغه زمانه کومه چي د کاميابۍ په لار سهي عمل وي او دويمه هغه زمانه په کومي کي چي په زحمت او مجاهدي سره فائده لاس ته راوړل کېږي..... په اوله مرحله کي مي د فساد او بغاوت مراحل ټول تر سره کړو..... اوس نو موقع په لاس راغلي ده چي له دې څخه

گټه تر لاس کړم او خپل سبا وون محفوظ کړم..... اوس هغه وطن، ازادې، قرباني، فرار، زحمت او مشقت ټول و خدای ته وسپاره او دا څو ورځي په راحت کي تېري کړه.

ته خبريې چې د کوم انسان ژوند په آرام او راحت کي تېر شي نو ډېر لوی غنیمت دی..... بیا هغه وخت نه راگرځي او تاریخ دغه ورځي هېري کړي. ځکه نو ماته هم اجازت را کړه چې زه هم د نورو مؤرخینو په شان اقا عبد الله خان پر خپل حال پرېږدم هغه دي د خپلي نوي عهدې څخه گټه تر لاسه کړي لکن یوه نکته شته چې هغه زه نه شم پته ولی..... هغه دا چې د هري زمانې یو بدلون وي..... انسان چې تر کومه وخته پسمانده وي نو پسمانده وي. او کوم وخت چې دا انسان د لويي خواته راشي نو دده هر څيز او فعل ډېر لوی ښکاري..... په دې وجه د انسان خپل ذاتي نوم تر هغه وخته ډېر ښه وي تر کومه چې دده کار روان وي..... په ایران کي چې کله یو انسان لوی شي نو بیا دده ذاتي نوم د پاره یو قالب جوړ کړل شي چې په کوم کي د ده بزرگي راشي..... په دې قالب کي تر لقب ښه څيز نه شي کېدای.

یو سړی چې صرف د وزارت خانې معاون وي هغه تش په نامه قناعت نه کوي. لقب د هغه ضرورت وي او هغه هم داسي لقب چې د اسم با مسمی نه وي. داسي لقب چې مصداق ولري. داسي خو هم نه شي کېدای چې یو بزدل سړي ته موږ د بهادر الدوله لقب ورکړو..... که موږ ورته او گورو نو د اقا عبد الله خان د پاره د عاقل الدوله لقب پرته بل لقب نه و.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

تا وليدل چي حاجي علي احمد عطار خموره عقلمند سړی ؤ..... هغه په څنگه هوشيارې سره عبدالله پک په خو کلونو کي دننه دننه اقا عاقل الدوله کړو..... وزيرد عبدالله خان د پاره د اقا عاقل الدوله د لقب سفارش دربار شاهي ته ورلېږلی ؤ او خو ورځي پس د لقب په خوشحالی کي د اقا عاقل الدوله پر کور د وزارت خانې دعوت ؤ..... لاکن خلگ له دې رازه نه ؤ خبر چي د ژوند په هر څيز کي نراو بنځه، مهمل و مستعمل، اصل و نکل، جزکل طبعي و مصنوعي يو فطري عمل دی..... هيڅ يو داسي څوک نشته چي د هغه همزاد نه وي او څوک چي بزرگ او د لوړ سپېڅلي عمل خاوند وي نو په طريقه کي بايد اول سړی د هغه همزاد شي..... د لقب لمن هم دومره پراخه ده چي يو انسان دي په خپل لقب کي يو عدد منفرد نوی لقب اختيار کړي دا بالکل ناممکنه ده..... کېدای شي چي دده هم همزاد وي او عاقل الدوله د چا کم نه دی چي دده شريک لقب به نه وي..... لاکن بدبختی دی د بدمرغه سړي شريک کړی..... په دې کي دده څه لاس خونه ؤ..... بلکه دا دده د طبيعت او فطرت قصور ؤ چي د ټولو بزرگانو څخه يې حسد او بغض درلود او د خپل حسديې مختلف انځورونه جوړول..... په دې انځورونو کي يو انځور هغه دی چي د هغه په هکله دا مشهوره دي چی

□ که صعود ې بنو دکش نه ېو مل ې زپ ې است

يعني د اقا عاقل الدوله شريک لقب يو داسي شخص ؤ چي بالکل د دې برعکس او ضد ؤ..... يعني هغه شخص چي کله هم دومره او چتوالي ته نه ؤ رسېدلی هغه هم په دې چي هغه په تهران کي جعلي سکې او کاغذونه جوړول.

په دې ملک کي د ذريعه معاش يوه خاصه پيشه نشته..... په دې وجه خود خلگو سره بله لار نشته پرته له دې د جعلي سکو او کاغذو جوړول.

د پوليس په دو ترکي د القاباتو فهرست نه ؤ..... په نړۍ کي همپشه په شهرت اعتبار کېږي..... په دې وجه يوه شپه اقا عاقل الدوله خپل دکور په يوه کوټه کي چي هغه دده خواب گاه وه ويده ؤ..... نابيره يو جگ ځوان وردننه شو او کوتوالي ته يې د تللو ورته او وئيل.

د دې خبرو خلاصه داده چي اقا عاقل الدوله دود پرش (۳۲) ورځي په کوتوالۍ کي بندي ؤ..... لاکن دده روح يې د ازادۍ د تهمت څه مجروح کړه..... د دې مقدمې څخه خلاصون څه اسان نه ؤ..... نهه سوه څلرو يښت (۹۲۴) روپۍ پر مقدمې ولگېدې او دود پرش (۳۲) ورځي يې په بندي خانه کي تېري کړې.

اقا عاقل الدوله دا اعتراف او کړو چي زما په ذهن کي هغه ورځ دهو که راغله په کومه ورځ چي ما دا لقب اختيار کړ، او که تاسو او ويني چي اقا عاقل الدوله يوه ورځ د خپل لقب څخه استعفا ورکړه نو تاسو په تعجب کي کېږي مه او دا استعفا دده کم عقلي مه گڼي..... دده په مازغو کي اوس هم لطيف فکرونه شته..... صرف رسماً له دې دستبرداره کېږي.

مينځه

د شپې.....

دېرش کلنه وارکاپه کراره کراره ځانگو ځنگوي چي په هغه کي يو ماشوم پروت دی. دا په کراره غږ هغه ته الله هو وايي.

الله هو لولو، خوب دي درشي په لېمو..... ويده شه لاليه ويده شه، زه گوره تاته الله هو وایم.

ځانگو ته مخامخ يو شين خراغ بل دی او په کوټه کي په رسی باندي تور پتلون او يو څو کوچني کوچني قميصونه راځورند دي چي دهغو اوږده اوږده سوري پروارکا او ځانگو باندي نښلي.

د خراغ د بتی د رڼا د خوزېدو سره دا سوري هم په اتن اخته شي. لکه چي په تند باد کي چي پاني په رپېدو شي. په کوټه کي يو داسي بې خونده بوی خور دی لکه چي د گوبي بنور وایا دا کوټه د موخي دکان وي.

ماشوم په ژړا دی..... هغه هم داسي په ژړا لکه د ډېري ژړا پس خپله پاته ژړا برقراره ساتي او هغه هم نه ده معلومه چي کله چپ شي.

خوارکی وارکاته خوب ورځي..... سترگي يې له خوبه ډکي دي..... له خوبه سرور باندي زړېږي..... په مغزي يې هم ډېر سخت درد دی..... دومره وس نشته کي چي خپلي سترگي يا شونډي و خوځوي..... سترغړي يې له ډېره ناخوبی د مخ په کاسه کي ننوتلي دي.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

الله هو لولو، ستا بلا په لويو غرو..... ويده شه لاليه
ويده شه.

چمچماران په يو داسي بېسوره راگ کي مصروف وو چي
ټول ماحول يې په سر اخستی و.

د څنگ د کوټې څخه د څښتن او د هغه د مېرمنې د خرابي
غږ هم تر واکار رسېدی..... د ماشوم ځانگو په يوه
غمجنه غږ غږېدله..... دې ټولو غږونو يو تسکين بخښونکی
راگ جوړ کړی و..... هم د هغو خلکو د پاره چي په خواړه
خوب پر خپلو بسترو پراته وو..... لاکن په دي وخت کي دا
راگونه ډېر تکليف ده ښکاره کېدو..... هغه په دې وجه چي
په دې راگو کي د واکار ویدېدل يقيني و.

که خدای مۀ که، خدای مۀ که واکار ويده شوه نو د دې
څښتن او د هغه ښځه به د دې هډونه ورمات کړي.

د څراغ رڼا بيا په نڅاشي..... د دې په تته رڼا کي اوږده
اوږده سوري په حرکت کي راشي کومي چي د واکار د سترگو نيم
خوابي او د سترې دماغ په منځ کي په گرد کي پټه انځورونه
ښکاره کوي. اوس د دې په سترگو کي په گرد کي پټه دا
انځورونه د يوې توري وړېځي شکل اختيار کړي کومي چي په
اسمان کي د يو بل پسې په گردش کي وي..... نابره تېز
شمال راشي او دا ټولي وړېځي سره گډي وډي کړي. اوس واکار
د کيچر ډک واک (سرک) ويني چي پر غاړه يې د صبروني
قطار در قطار ولاړي دي او د هغو په منځ کي خلگ پروږو
بوجي اخستي ډېر په ضعيف انداز روان دي.

پردي ماشوم

زړگى عليخېل

هم په هغه وخت دا ټول خلگ سره د خپلو بوجيو په دې کيچر کي ولوېږي.

تاسو ولي وغورځېدى؟..... وارکا د دې خلگو څخه پوښتنه او کړي.

هغوى ځواب ورکړي چي! دويدېدلو د پاره.

د دې خبري سره سم هغوى ټول په خواږه خوب ويده شي..... بلي خواته کارغان او گورگوتان (چيل، د باز په شان مرغه) د برق (بجلي) پرتارو ناست د ماشومانو غوندي پر دې خلگو باندي نارې وهي.

اللهو لولو، ويده شه لاليه ويده شه..... وارکا د ځان سره زمزمه کوي او هغه خپل وجود په يوه کيږدى کي او ويني چېري چي د دې مرحوم سپين ږړى پلار پر محکه پروت له درده يې زگېروى خېزي.

دومره درد چي له خولې څه يې تش اف، اف، اف خېزي.

د دې مور پليوگيويا په کور کي نشته..... هغه تللې ده او څښتن ته حال ورکوي چي يافين مري.

د پروخت او شوتر او سه نه ده راغلي بايد چي په دومره وخت کي هغه راغلي وای.

وارکا انگېټى ته نژدې ناسته د پلار زگېروى اوري..... هم په هغه وخت د کيږدى څه دباندې د موټر غږ راشي..... يو ځوان ډاکټر کيږدى ته راننوزي..... د تيارې په وجه د هغه مخ سم نه معلومېږي..... وارکا ډاکټر صرف دا الفاظ واورې چي! رڼا جوړه کړى.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

پليوگيويا د مومباتی پسي گرځي..... يوه دقيقه په دې انتظار په ډېره خاموشۍ تېره شي..... دفعتاً ډاکټر خپل د جبهه څخه مومباتی را اوباسي او روښانه يې کړي.

محترمه داهم داسي روښانه پرېرېدی زه اوس رآم..... پليوگيويا ډاکټر ته دا خبره اوکړي او له کيږدی څه دباندې اووزي.

د مومباتی کوچنی ټوټه له کيږدی څه دباندې پيدا کړي او رايې وړي.

نايره د يافين سترگي رډي راوخپزي لکه هغه چي د ډاکټر او کيږدی پرته يو بل خاص څيز ويني.

محترمه په کومو سوچونو کي يې؟ له کومه راهيسې په تکليف يې؟ ډاکټر له ده څخه پوښتنه وکړه.

ډاکټر صاحب! زه مرمه..... زما وخت رانزدې دی..... لږ سات پس به زه له دې ژونده خلاصېم.

بدمرغه خبري مه کوه..... مور دا يو ستا درملنه کوو.

په دې ښه عمل مور غريبان ستا منندويو..... داسي معلومېږي لکه مرگ چي راشي او بيا له دې څخه ځان بچول....؟؟

ډاکټر تر نيم ساعت پوري د يافين د کتلو وروسته ورته اووايي چي دا قصه زما تروسه تېره ده..... ته داسي وکړه ته لوی روغتون ته ولاړ شه..... هلته ستا درملنه کېدای شي..... زر څه..... اول هم ډېر ناوخته شوی دی..... داسي نه چي د روغتون زمه واران ويده وي..... خپرته د دې غم مه کوه..... زه يوه پانه درليکم..... اورې که نا...؟

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

مننه ډاکټر صاحب خو دی دومره لېري څنگه په پښو ولاړ شي؟ زمونږ سره داسي رېږی، (کراچی) هم نشته پليو گيويو دې ځوان ډاکټر ته په عاجزی سره او وایي.
تاسو هيڅ غم مه کوی..... زه ستاسو څښتن ته وایم هغه به تاسو ته داس تانگه راو لېږي.

د ډاکټر د تلو سره سم مومباتی هم مړه شي.
بيا هغه د اف، اف غږ تر غږ ورو شي نیم ساعت پس و کيږدی ته نزدې داس تانگه او درېږي.
دا تانگه د يافین څښتن د يافین د پاره رالېږلې وه چي هغه روغتون ته پکي ورسوي.

يافین روغتون ته تللی دی اوس نو ورځ هم ده پليو گيويو پر کور نشته ولي چي هغه د يافین پوښتني ته روغتون ته تللې ده.

يو ځای د ماشوم د ژړا غږ راشي. وار کابيا په زمزمه شي.
الله هولو لولو، ويده شه زما لاليه.....

په دې وخت کي پليو گيويو بېرته راشي په سينه د صلب نڅښه جوړه کړي او وار کات په پيره همدردی او کراهه دا او وایي چي! تر ما خو ستنه خو ډاکټرانو دی جوړ کړو خو سهار په سپېدو کي د خپله روح و خدای ته وسپارله خدای دي دده روح بناده لري هغو وئيل چي ډېر ناوخته مو روغتون ته راوړی په کار دا و چي وختي مو راوړی وای.

د دې اورېدلو سره سم وار کابيا په چغو سر شي دفعته په دا وخت کي يو څوک د دې پر سر داسي وار وکړي چي د دې تندی د ونې سره ولگېږي کله چي دا سترگي خلاصي کړي نو مخ ته ورته خپل څښتن پاپوش ولاړوي.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

بې شرمي..... ماشوم ژاړي او ته کراره ويده
 يې..... پاپوش د دې خبري سره سم د وارکا په سر چپلاخه
 ورسره کړي.

وارکا سر و شوروي او بيا خانگو ځنگول پېل کړي.....
 بيا د هغې د خولې څه د الله هو لولو غبر اوزي.

په کوټه کي درنا خال او سوري داسي لکه چي وارکا ته سر
 بنوروي..... لږ سات پس بيا هغه ټول خيالات د وارکا پر دماغ
 قبضه وکړي..... اوس بيا هغه د کيچر هډک وات (سرک)
 ويني چي په هغه باندي د بوجيو والا خلگ په خواږه خوب ويده
 دي..... د وارکا په زړه کي هم راشي چي داهم لږ سات د
 دې خلگو په خيږ بايد چي ويده شوې وای خود دې مور
 پليوگيو يا د دې سره ده..... هغه دا په مخ پوري وهي.....
 دوی دواړي د روزگار په لټون د بناږ خواته رواني دي.

د خدای د پاره مور ته يو څه خپراکړی..... د خدای د
 پاره زموږ مرسته وکړی.

د دې مور و هر چا ته لاس غزوي.

ماشوم دلته راوړه..... يو مانوسه غږ د دې تر غوږو
 شي..... ماشوم دلته راکړه... بيا هغه غږ د دې په غوږو
 ولگېږي..... ته اوري که نه بدبختي جینی...؟

په دې غږ ووارکا جستته راوغورځي. هغه دا معلومول
 غواړي چي قصه څه ده. نه هغه وات (سرک) شته، نه د دې مور
 او نه هغه خلگ د کومو چي د دې مور خپر غوښتی.... که څوک
 شته نو د دې څښتنه، چي هغه هم و ماشوم ته د پيو (شېډو) د
 ورکولو د پاره راغلي ولاړه ده.

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

وارکا په دې انتظار ولاړه ده چې څښتنه ماشوم ته پټي ورکړي نو دا به يې بېرته ويده کړي.

له درېچو څه رڼا په گړغ کي پته ښکاري..... په کوټه کي د جامو سوري او د رڼا خال هم په زېررنگ اوږي.

لېسات پس سهار شي.

دا واخله يو يې سه..... ټوله شپه يې ژړل..... داسي معلومېږي لکه کوډي چې په شوي وي.

وارکا ماشوم په ځانگو کي پرېباسي او د ځانگو ځنگول پېل کړي..... د رڼا خال او سوري تقريباً ختمې شوي دي.....، په کوټه کي يو داسي څيز هم نشته چې د دې پردماغ قبضه اوکړي..... خو دا ويډېدل غواړي.

وارکا خپل سرد ځانگو پر يوه څوکه کښېږدي..... هڅه يې دا وي چې خوب ورله رانشي..... خو چېرې..... دهغې سترگي سره ورځي او وار په وار درنېږي.

وارکا په انگېټۍ کي کوټله واچوه..... هغه د دروازې څه د څښتن غږ واوري.

اوس نو وخت راغی چې وارکا د کورد کار د پاره ولاړه شي. هغه ځانگو پرېږدي او گودام ته منډه کړي. اوس هغه لږ خوشحاله ده ولي چې د بدن حرکت د خوب غلبه کموي.

په انگېټۍ کي د کوټلې د اچولو پس هغه دا محسوسه کړي چې دهغې د مخ تازگي هم ورو ورو بحالېږي.

وارکا سماوار تود کړه..... د دې څښتنه پر دې غږ کړي.

وارکا زر زرد لږگيو کوچني توکړې ماتول پېل کړي..... دې ته يې لاتراوسه اورنۀ دی اچولی چې يو تازه حکم يې ترغور شي.

وارکا د خښتن غټ بوټان صفا کړه.

هغه غټ بوټان راواخلي او لاندي پرفرش باندي کښېني..... په دې سوچ کي چي شومره به ښه وای چي لږ سات د پاره په دې غټ بوټ کي مي سر ننه ايستلی وای او لږ خوب مي کړی وای.

يو دم بوټان لوی شي او په کوټه کي و دېوالو او چت ته ورسېږي..... د وارکا د لاس څخه برش ولوېږي..... خو هغه په هغه وخت سر ته څنډ ورکړي. خپلي سترگي خلاصي کړي او په کوټه کي و هر څيز ته داسي وگوري چي هغه د دې په سترگو کي حرکت ونه کړي.

وارکا پایې (سپړی) و مينځه.... داسي خيړني پایې چي گراک يې او ويني نو به څه فکر کوي. زه خو په دې شرمېږم..... د خښتني غږ يې تر غوږو شي.

وارکا د پایو (سپړيو) سره سره ټولي کوټي هم صفا کړې. د دويم سماوار د تودلو پس دکان ته منډه کړي..... دې ته هلته ډېر کار پروت دی..... د دې د پاره يوه يوه دقيقه قېمتي ده..... تر دې به بل تکليف ده کار نه وي چي په اشپز خانه (باورچي خانه) کي والوگانو (پټاټو) ته کښېني او هغه رېزه کوي.

د وارکا سربيا دروند شي..... الوگان (پټاټې) د دې په مخ کي نخا کوي. چاره د دې د لاسه ولوېږي..... په دې وخت کي د دې په غوږو کي د خښتني غږ راشي چي د دې په څنگ کي ولاړه غږېږي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

ټوله ورځ جامې وینځل، لوبني صفا کول، ډوډۍ او کتڅ
پخول د الوگانو (پټاپټو) درېزه کولو غوندي تکلیف جن دی. کله
کله خوله دې کاره څخه تنگه واکا په وچه ځمکه ویده شي.

ورځ تېره شي.....

د درېچو څه د تیاره لیدلو سره سم واکا خپل د سر ټپکونه
ټینګ ونسي. هغه هم لکه یو چا چې تراشلي وي..... اوري
..... خو نټی چې ولي نه پوهېږي.

د ماښام تیارې د دې د پاره د خوب زېږی راوړي. خوله بده
مرغه لې سات پس مېلمانہ راشي.

واکا سما وارتود کړه..... د دې څښتنه په جگ غږدې
ته حکم ورکړي.

په اصل کي سما واکا کوچنی دی..... د مېلمنود پاره
پنځه شپږ واړه تود پېږي.

واکا ورشه په منډه درې بوتله بئیر (شراب) راوړه.

واکا په دې خیال چې په منډه به خوب رانه وتښتي یوه تېزه
منډه واخلي.

واکا دودکا (د روسي شراب یو قسم) راوړه..... واکا د
بوتل د خلاصولو اوزار راوړه..... واکا دا جامونه خولې صفا
کړه.

خپراخر مېلمانہ هم رخصت شي.... د کوټې رڼا ځل
کړي..... د دې څښتن او څښتنه دواړه د ویدېدو د پاره خپلي
کوټې ته ولاړ شي.

واکا ځانګو ځنګوه..... دا د څښتنې اخري حکم وي.

د انگېټۍ په بخاری کې چمچماران بیا هغه بې سوره راگ
پېل کړي. درنا خال او د جامو سوري بیا د وارکا په مازغو قبضه
کول غواړي.

ويده شه زمالیه ويده شه..... دا بیا هغه زمزمه پېل
کړي..... ماشوم په چغو شي. په ډېرو چغو سترې شي. وارکا
بیا هغه د کيچر ډک واټ (سرک) ويني. هغه د بوجيو والا
خلگ، خپل مورپليو گيويا او پلاريافين ويني..... هغه دا د
گرځه ډکه انځورونه ښه پېژني او ښه پرې پوهېږي..... خونيم
خوابي د دې لاس او پښې تړلي دي..... کوم چې د دې په زړه
يو بوج اچوي. هغه په دې نه پوهېږي چې دا کوم طاقت
دی..... د دې طاقت د ليدلو په هڅه کې دا شاوخوا
او گوري..... هغه هم په دې چې د ده له لاسه څخه ځان
خلاص کړي. خو بې فائدي..... اخر کار د دې لټون څخه تنگه
راشي. هغه د هغه وخت په لټون کې خپل ټول توان پکار راوړي.

درنا خال او د جامو د سورو پرته هغه خپل دښمن پيدا
کړي..... چې د دې د ژوند سکون د لاري ازغی و.
هو..... هغه ماشوم

هغه په خندا شي چې دومره اسانه کار د دې په خيال کې اول
ولي نه وړاغلی.

درنا خال، سوري او چمچماران هم ورته په مسکي کې
متحرک شي.

دا خيال د وارکا په دماغ بالکل قابض شي..... د
چوکۍ څه راولاړه شي.... بغير د سترگو د رپه يو مهم څيز ته
گوري او په کوټه کې گرځي راگرځي.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

هغه خوشحاله ده، او دا خیال د دې خوشحالي یو پوه دوه کوي. دلبرسات پس هغه چي د دې پښې او لاسونه یې تړلي دي. موجود نه وي.

د ماشوم د مرگه پس، خوب. خوب. خوب
د رڼا حال ته په مسکا شي. سترگي او د لاسونو
گوتی یې په رپیدو شي او کرار کرار د ماشوم د ځانگو خواته روانه شي.

د ماشوم د قتلولو پس دا فوراً په ځمکه پرپوزي. له
ډېره خوشحالی په خندا شي چي اوس به په ارامه خوب وکړي.
دلبرسات پس هغه په خواره خوب ویده شي.
د مرگه په خوب ویده شي.

بزرگ غويي

د نيل د سيند په غاړه يو ځوان بزگر خپل غويي
 خروو..... د دده د دې غويي سره بې کچه مينه وه..... دا
 غويي د دده د روزی ذريعه او د ژوند ملگری و..... دې
 ځوان بزگر له ليري خو خلگ او ليدل چي دده پر خوار روان
 وو..... کله چي هغه نژدې راو رسېدل نو دا معلومه شوه چي
 دوی د اوزيرس ديوتا (د لمر خدای) منونکي دي.....
 کاهن (د دې عقيدې عالم) چي کله غويي ته پام شو نو د غويي
 خوا ته راغی..... د هغه جائزه يې واخسته.....
 غابونه يې ورو شمارل او بيا نابيره دارا غلي خلگ په سجده
 پرېوتو..... بزگر چي دا اوليدلو نو چېران شو چي دا څه
 کيسه ده؟ کله چي هغوی د سجدې را پورته شونو يې بزگر ته
 او وئيل چي!

اې ځوانه! ته ډېر خوش نصيبه يې..... د لمر خدای
 تاته يو بې نظيره (چي مثال نه لري) نعمت درکړی دی.....
 تاته د بزرگ خدای غويي (ايبس) ملگرتيا حاصله ده.
 زه ستاسو په خبره نه شوم پوه؟ بزگر په چېرانۍ ورته
 او وئيل.

موږ د بزرگ غويي ايبس خبره کوو کوم چي دا وخت له تا
 سره دی.

لاکن د دې غويي نوم خو دا سو دی.

بچيه! په خبره ځان پوه کړه..... ته نه گوري د ايبس د
 تندي نور؟ د دې بزرگ غويي شجره نسب د زر پشته پس د لمر و

پردي ماشوم

زړگی عليخېل

خدای ته رسي..... موږ له ډېره مودې راهيسې د دې پسې
گرځېدو..... اوس د خدای شکر دی چې د ده دیدار مو
نصیب شو.

دا تاسو څه وايست؟ داسو د لمر د خدای اولاد نه شي
کېدای..... د ده موريوه عامه غواده، او د ده پلار اوس هم
زموږ په کلي کې ژوندی دی.

چپ شه بهې ادبه! زما د خياله چې ځان نه دی درباندي
گران..... پام کوه که دي د بزرگ غويي ايبس په شان کي
گستاخي وکړه نو درته بڼه به نه وي.

زه رښتيا وایم، داسو يو عام غويی دی..... تاسو خامخا
دی بزرگ گڼی.

بڼه! نو ته په خبره سر نه خلاصوي، موږ بزرگ ايبس و تاته
نه پرېږدو، که د ځان خپر غواړې نو په پټه خوله له دې ځايه ولاړ
شه.

د دې خبري سره سم کاهن (عالم) غويی روان کړو.....
بزرگ چغي وهي چې داسوله مامه بياياست، دازما د روزی،
وسيله او د ژوند ملگری دی.

د ايبس غويي غوجل يې د ناوې رنگه بنائسته کړی
ؤ..... د لمر خدای پخپله خپل په وړانگود دې غوجل (چي
دا وخت عبادت خانه وه) بنائست يو په دوه کړی ؤ..... د
عبادت خانې عالم او نور ملازمان بزرگ غويي ته يې غسل
ورکوو.

کم بخت داسو هم په معتبره غوجل کي ولاړ داسي يې دې
خلگو ته کتل لکه چې دی دا پوښتنه کوي چې..... تاسو
زه چېري راوستم؟

يو ملازم د پيو (شېډو) ډک لگن د دده په مخ کي
 کېښودى..... داسو ټولي پئى (شېډې) چټي (صفا) کړې.
 ملازم او وئيل! چي توبه څومره سيوک (ورې) غويي
 دى..... ټولي پئى (شېډې) يې چټي (صفا) کړې.
 دده ملگري په خدا کي ورته او وئيل! چي ولي به يې نه
 چټوي..... نوى نوى د لمر د خداى اولاد جوړ شوى
 دى..... پخوانى عادت يې لا تر اوسه نه دى تللى.
 ملازم په سنجيدگى سره! ياره اوس نو د دوى څخه څوک دا
 پوښتنه وکړي چي د غويي عبادت کول د کوم حاي عقل مندي
 ده.

ملگري يې ورته او وئيل چي! وروره بله وار داسي خبره تر
 خولي ونه باسي، که چا واورېدل نو خبر به دي نه وي.
 ملازم بيا او وئيل! ناياره، دا واقعي د سوچ خبره
 ده..... د دې قسمه عمليا تو څخه ساده خلگ خره جوړول څه
 معنلري؟

يو عالم دا خبري اورېدلې، هغه د دوى څنگ ته راغى او په
 خواب کي يې ورته او وئيل! چي تاسو زموږ په مصلحتونو نه
 پوهېږئ..... دا وخت نيم مصر زموږ په لاس کي دى.....
 لوى لوى شاهان موږ ته باج (ټېکس) را کوي..... خبر يې
 دا ولي؟

ولي چي اولس توهم پرست دى..... که اولس راپورته
 شي، د علم رڼا وي خورې کړي، جهالت ختم کړي نو په دوى او
 موږ کي څه فرق؟

پردي ماشوم

زړگي عليخېل

نو په دې زما خوږه وروره دا خبرې پرېږده، اولس بې وقوفه
کړه، په دې کې زموږ گټه ده.

ملازم پوښتنه ښيي وکړه! لاکن ما خو اورېدلي دي چې
کاهن اعظم (لوی عالم) په خپله د غويي د عبادت پرستی خاص
په حق کې نه دی؟

کاهن په ځواب کې ورته اووئیل!

زه په دې نه يم خبر، خو که داسې وي نو د هغه مازغه خراب
شوي دي..... هغه باید چې له خپلي زمه واری، څخه لري
کړل شي..... داسې خلگ د مصلحت او د ملکي مفاد
دښمنان دي..... د هغه ختمول به ډېر گټور
وي..... سبا جشن ایبس (د ایبس د زوکړې ورځ) دی،
موږ ته پکار دی چې د بزرگ غويي جلوس په ډېر درېي
راوباسو..... اولس په د هوکه کې ساتل تر دې ښه کار نشته.

په ښار کې جشن ایبس په ډېر جوش و خروش سره لمانځل
کېدی. سهار وختي داسو ډېر ښائسته بزرگ ایبس جوړ شوی د
عبادت خانې راووت..... د عقیدت مندانو یو سپلا ب پرده
رامات شو..... ډېر وخت پس و جلوس ته دا موقع راغله چې
هغه روان شي..... د جلوس له مخه د عبادت خانې کاهنان (د
عالمان) په یوه نه پوهېدونکې ژبه یې ترانې وئیلې او روان
وو..... په کوڅو کې د پښې اېښودلو ځای نه و..... د کورو
پر بامونو ښځې او ماشومان ولاړ پر بزرگ غويي (داسو) باندي
یې گلان پاشل.

د داسو مالک (بزرگ) هم په دې ورځ د غوا (د داسو مور) د
خرڅولو د پاره ښار ته راغلی و..... هغه چې دا جلوس ولیدو
نو د غوا سره یوې خواته او درېدو.

پردي ماشوم

زرگی عليخېل

داسو چي کله د دوی له څنگ سره تېرېدی نو یې پر خپل مالک (بزگر) او په موریې سترگي ولگېدې..... نابیره یې ورو وځغاستل..... کاهنانو (عالمان) دده د نیولو د پړکوشش او کړې..... خو هغه د دوی په لاس نه راغی..... بزگر دده (داسو) د هرکلي د پاره ورمخ ته شو او په زگېروي یې ورته اووئیل!

ته څومره بد نصیبه یې داسو! خلگ تا خپل خدای جوړول غواړي او ته یې چي له ما سره مینه کوې، او پر خپل بزگر ژوند باندي ته و هغه طبعي ژوند ته ترجیح ورکوې.؟
کاهن چي کله دا واورېدل نو په چغو شو! د دې کافر سرور پرېکړی..... دی زموږ د خدای توهین کوي.

د عقیدت مندانو یو هجوم پرده رامات شو..... که پولیس نه وایې نو دې خلگو به واقعي دی وژلی وای.
پولیس دی د خلگو څه خلاص کړی او تهاڼې ته یې راوستی.

تهاڼه دار ورته وئیل!

پر تاد کفر الزام لگېدلی دی، تا بزگر غویي ته د داسو په غلیظ نوم ورغږ کړي دي.

هو! د هغه نوم داسو دی، هغه زما غویي دی، دې خلگو زما غویي په بد ماشی له ما څخه راوستی.

ته بیا د بزگر ایبس توهین کوې..... تنهاڼه دار په غصه ورته اووئیل.

کومه خبره چي وه ما درته عرض کړه..... زه رښتیا وایم دده نوم داسو دی.

پردی ماشوم

زړگی علیخپل

اې کم عقله هر ځای رښتیا نه وئیل کېږي.
 نو ته دا غواړې چې زه دلته درواغ او وایم؟
 نا! خو بیا هم تاته دا حق نشته چې د نورو خلکو مذهبي
 جذبات مجروح کړې.

دا نور څوک دي؟

موږ ټول، د دې ملت وگړي.

ولي زه د دې ملت وگړی نه یم؟

څه، څه دي او وئیل؟

تاسو مهرباني وکړې زما غویي ماته ځني راکړی.....

زه له دې ځایه ځم.

کم عقله کله چې د ملت خبره اوشي نو د هغه څه مراد یوه
 خاصه طبقه، ستا رنگه غریب بزگرد ملت وگړی نه شي کېدای.

بزگريې د پوليس په حفاظت کي د کاهن اعظم (لوی عالم)
 په منځ کي پېښ کړو..... هغه د څه سوال او ځواب پس
 ورته او وئیل چې!

تا د حکمراني طبقې د جذباتو توهين وکړ..... دا تا

ښه نه وکړو.

ولي زما هيڅ جذبات نشته؟

ستا خبره هم پر خپل ځای ته بېک ده..... خواته دانه و
 پکار چې تا دا خلک مشتعل کړي وای.

ښه! نو ته غواړې چې زه په څه خبر نه خبر د دوی په عقیده
 يقين وکړم.

نا، زما گرانه نا..... زه دانه غواړم..... زه وایم
 چې دا ژوند د مختلفو خوندونه څه ډک شوی دی.....
 باطل د زرگونو کلونو څه د انسان په زړه کي خپل ځای جوړ کړی

دی..... په دوی کي دومره صلاحیت نشته چي حق
 وپېژني..... که شوک د دوی له مخه د درواغو پرده لري
 کول او غواړي نو دوی فوراً د هغه د سرد ماتولو پسې را روان
 شي..... زه تاد دې ظالمانو بچ کول غواړم..... وایه
 زه ستاڅه مدد کولی شم؟

زه نه غواړم چي ته زما د پاره ځان و سختو ته مخامخ
 کړي..... بزگر ورته او وئیل.

زه د دې خود فریبه ژوند څخه بېزاره شوم..... زه له
 مرگه نه وېرېږم..... ولي چي وجدان او ضمیر فتح کول
 حقيقي ژوند دی.

د دې وئیلو سره سم کاهن اعظم (لوی عالم) خپله رسمي او
 روايتي چپنه و باسي او يوې خواته يې وغورځوي..... بزگرد
 ځان سره کړي او سيدها عبادت خانې ته ولاړ شي.....
 کاهنان د بزگر ايبس ترانې وايي.

کاهن اعظم (لوی عالم) پر منبر ودرېږي او په اوچت غږ
 خلگ مخاطب کړي.

زما بچو! هغه وخت راغی چي زه نن ستاسو مخ ته د زړه
 خبره او کړم..... د دې خبري سره يې حکم او کړ چي پردي
 لري کړی..... د پردو په اخواد بزگر غويي (داسو) غوجل
 وي، چېرې چي نور غويي هم تړل شوي وي..... داسو د ټولو
 غوايو په منځ کي پریوه جگ ځای ولاړ وي..... کاهن
 اعظم (لوی عالم) دده خواته په اشاره او وايي چي!

دا داسو دی..... چي ترپرونه پوري يو عام غويی
 ؤ..... او نن زموږ خدای دی.

پردی ماشوم

زړگی علیخېل

مورته پکار دی چې دده عبادت او کړو او دده قرب حاصل کړو.

جذباتي کاهنانو کاهن اعظم (لوی عالم) و نورو خبرو ته پرې نښودی..... د هري خوا څخه پر کاهن اعظم (لوی عالم) باندي رامات شول.

بزگردې موقع څخه گټه ترلاس کړه او د هغه حای یې حان اوباسو.

خو!

کاهن اعظم (لوی عالم).....؟

پای

ماخذات

- (۱) افسانه؛ پرایه بچه.....فارسي ليکوال..... جلال آل احمد.....اردو ترجمه.....بزل حق محمود.....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۲) افسانه؛ ماں فارسي ليکوال.....جهانگیر جلیلی.....اردو ترجمه.....پروفیسر قاضي فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۳) افسانه؛ عاشق صادق..... فارسي ليکوال.....میر جعفر حجازی.....اردو ترجمه..... پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۴) افسانه؛ دم واپسی.....فارسي ليکوال..... مستوره افشار.....
ماخذ کتاب.....مجله فارسي.....ستارگان سیاه
- (۵) افسانه؛ جهان، بوره، بوتل..... فارسي ليکوال..... علي دشتی.....اردو ترجمه..... پروفیسر فضل حق محمود (مرحوم).....
ماخذ کتاب.....محرم راز
- (۶) افسانه؛ لقب..... فارسي ليکوال..... سعید نفیسی.....اردو ترجمه..... حامد حسن قادری.....
ماخذ کتاب.....ایرانی جدید افسانہ
- (۷) افسانه؛ خادمہ.....روسي ليکوال..... چینوف..... اردو ترجمه.....سعادت حسن منٹو.....
ماخذ کتاب.....روسي ادب کی شاہکار

پردي ماشوم
(۸) افسانه؛ مقدس بيل..... فارسي ليکوال..... عبدالرحمن
فرامرزي..... اردو ترجمه..... پروفيسر فضل حق محمود
(مرحوم)..... کتاب..... محرم راز

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**